

Aalborg Stiftsbog 2012

Aalborg Stiftsbog 2012

Aalborg Stiftsbog 2012

Udgivet af Aalborg Stifts Landemode

Aalborg Stiftsbog 2012

55. årgang

Udgivet af Aalborg Stifts Landemode

Redaktionsudvalg:

Biskop Henning Toft Bro

Domprovst Niels Christian Kobbelgaard

Provst Henning Bjørndal Sørensen

Provst Lars-Erich Stephansen

Redigeret af:

Sognepræst Niels Christian Scheel Lassen

Sognepræst Niels Clemmesen

Teknisk produktion:

Scanprint A/S, Aarhus

ISSN 0107-5055

Ved henvendelse til redaktionen vil alle copyrightspørgsmål
blive behandlet efter gældende regler.

Forside:

Pilgrimsvandring på Mors. Foto: Anne Benedicte Tønsberg

Side 2:

Dåbsfad og -kande. Gøttrup kirke. Foto: Niels Clemmensen

Bagside:

Sjælesorg. Jesu samtale med Nikodemus. Maleri af Niels Larsen

Stevns, 1917. Altertavle, Vrensted. Foto: Niels Clemmensen

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Prædiken ved Aalborg Stifts Landemode.....	8
Landemodeberetning 2012	12
Om præstespejl set i forhold til menighedsrådsvalget	19
Længslen efter det åbne hav – om vision og målsætning!	24
Aalborg Budolfi provsti	32
Aalborg Nordre provsti.....	36
Aalborg Vestre provsti	40
Aalborg Østre provsti.....	44
Brønderslev provsti	48
Frederikshavn provsti	52
Hjørring Søndre provsti.....	56
Hjørring Nordre provsti	60
Hadsund provsti	64
Jammerbugt provsti.....	68
Rebild provsti	72
Sydthy Provsti	76
Thisted provsti	80
Morsø provsti.....	84

Forord

Der har lige været valg til menighedsrådene. En spændende tid venter de nye menighedsråd. Der er mange arbejdsopgaver. For de nye menighedsrådsmedlemmer er der mange ting at sætte sig ind i lige fra økonomi til planlægning af, hvem vi skal have besøg af til en sogneaften. Der er af stor vigtighed, at menighedsråd og præst har en god kommunikation og et godt samarbejde om de mange arbejdsopgaver. Der, hvor det lykkes, trives menighedslivet og arbejdsglæden for begge parter. Det kommer kirkelivet til gode. Det skriver biskop Henning Toft Bro om i sin artikel. Han skriver om præstens basale arbejdsopgaver. Ved ordinationen giver præsten både skriftligt og mundtligt løfte om at varetage de basale funktioner. Disse funktioner er bl.a. at forberede prædiken, finde salmer, undervise konfirmander, afholde begravelser og bryllupper og have sjælesorgssamtaler. De basale arbejdsopgaver fylder det meste af præstens tid, men det er ikke nødvendigvis dem, som altid er de mest synlige. Det kan ikke ses, hvor lang tid der er blevet brugt på at skrive en prædiken, som tager 15 minutter at holde. Hvordan kan man forene de mange forskellige forventninger, der bliver stillet til præsten og så præstens reelle arbejdsopgaver? Bliv klogere på det ved at læse biskoppens artikel herom.

Der er mange udfordringer for Folkekirken. Hvis alt ikke skal foregå på slump, er det godt at standse op og overveje, hvor vi er og hvor vi ønsker at bevæge os hen? Hvad er vores vision? Er en højmesse vellykket og god fordi der er mange?

Skal vi opretholde antallet af gudstjenester, selv om der ikke kommer mange kl. 9? Det og mange andre spørgsmål arbejder Hadsund provsti med. Provst Carsten Bøgh Pedersen beskriver på en konkret måde, hvordan menighedsrådene på en visionsdag i provstiet har grebet det an. Mange menighedsråd vil helt sikkert gerne have andre punkter på dagsordenen end vedligeholdelsen af kirken og indkøb af perlegrus til kirkegården. Mange er gået ind i menighedsrådsarbejdet i den forventning. Carsten Bøgh Pedersens lægger med sin artikel op til, at vi får taget fat på at arbejde med kirkens liv. Hadsund provstis visionsarbejde rusker op i Folkekirken sådan-plejer-vi-at-gøre-kultur og giver samtidig anvisninger på nye muligheder. Der må især blødes op på sognegrænserne. En af de væsentligste tanker er: for at bevare, må vi forandre. Vi skal have en levende kirke, som forkynder Kristus.

Som noget nyt i år har vi i redaktionen opfordret provsterne til at skrive om en person i deres provsti, som det kunne være interessant at trække frem i rampelyset. Derfor indeholder provstiernes beretninger ikke kun skildringer af nybyggerier og restaureringer. Kirken er jo ikke primært bygningen, men de personer, som er menighed på stedet. Det er der kommet nogle rigtig tankevækkende og gode fortællinger ud af. Læs ikke kun dit eget provstis beretning, læs også de andre!

Niels Lassen

Prædiken ved Aalborg Stifts Landemode

Provst Jens Fahnøe Munksgaard

28. september 2012, Domkirken

Læsninger: 2. Mos. 20. 1-17 – Matt. 19, 16-26

Salmer: 435 – 76 / 486 – 710 – 291 v. 2+3 – nadver – 266

Herre bevar mig fra synd og selvsikkerhed.

AMEN

I grunden er vi fascineret af denne unge mand.
Vi kunne godt tænke os at have det lige som ham
– på én måde.

Der står, at han er rig. Men det skal nu nok forstås sådan, at han er velhavende – og det behøver jo ikke at være det samme.

Ja, måske er han kun velhavende – og altså slet ikke rig i den moderne forstand, at han lever et rigt liv.

Rig er vi mennesker nu om stunder jo ikke bare fordi, vi har penge nok til at leve et nogenlunde liv uden sult og kulde.

Så han er måske kun velhavende. I hvert fald er det ikke nok for ham både at have penge nok og at have overholdt alle budene.

Han ville også gerne selv kunne gøre noget for at arve evigt liv!

Nu kunne vi jo spørge os selv, hvad evigt liv mon er i dette tilfælde.

Er det en tilværelse på den anden side af død og grav?

Jeg kunne godt fristes til at tro, at det heller ikke er nok for ham.

Han vil have hele pakken – her og nu!

Evigt liv begynder ikke bare på den anden side af død og grav.

Evigt liv begynder NU.

”Jeg vil leve helt og fuldt, sikkert og godt – men det skal være NU og HER!

Og jeg er villig til at gøre alt, hvad der står i min magt for at indfri det hele.

Bare jeg vil, så kan jeg! Bare jeg stræber nok efter det, så vil jeg nå det!”

Han får svar.

Og så går han!

Hvis du vil være fuldkommen.....

Hvis du vil være sikker på det hele.....

Hvis du vil være helt god.....

..... så gå hen og sælg det hele, og kom så og følg mig!

Han fik svar.

Og så gik han!

Bagefter var disciplene helt forfærdede: ”Hvem kan så blive frelst?”

Et menneske bliver altså ikke frelst ved at holde budene.

Et menneskes frelse afhænger ikke af det, som han ejer.

Der er ingen sikkerhed for frelse.

Der er ingen, som kan frelse sig selv.

Hvad skal vi så med budene?

Hvad skal vi så med bønner og salmesang?

Hvad skal vi så med kirkegang og kristent fællesskab?

Ja, lad os begynde med budene.

Vi læste om dem fra alteret.

De ti bud.

Du må ikke have andre guder.

Du må ikke misbruge Herren din Guds navn.

Du skal holde hviledagen hellig.

Du skal ære din far og din mor.

Du må ikke slå ihjel.

Du må ikke bryde ægteskabet.

Du må ikke stjæle.

Du må ikke vidne falsk imod din næste.

Du må ikke begære din næstes hus.

Du må ikke begære din næstes hustru, karl, pige, kvæg eller hvad der er hans.

Tre bud, der handler om det med Gud og det hellige.

Syv bud, der handler om livet mennesker imellem.

Andre har opregnet syv "dødssynder": Hovmod, griskhed, utugt, misundelse, fråseri, vrede og dovenskab.

Der er nok at tage sig til for at blive et godt menneske.

Der er nok at stræbe efter for at komme nogenlunde helskindet gennem tilværelsen.

Bliver du rig af det?

Nej, det er ikke sikkert. Men du får travlt!

Travlt med at holde tungen lige i munden.

Travlt med at holde regnskab med den gode moral.

Travlt med at holde styr på alle dem, som du har fornærmet.

Og ikke mindst travlt med at passe på, om alle de andre nu er lige så dygtige, som du selv.

Det er nemlig faren ved al moral: At jeg bliver selvretfærdig. Og bilder mig ind, at jeg kan dømme alle andre.

Jeg er retfærdig!

Jeg regner med, at jeg er frelst!

Jeg vil bare gerne være fuldkommen.

Disciplene blev helt forfærdede: "Hvem kan så blive frelst?"

Et menneske bliver altså ikke frelst ved at holde budene.

*Provst Jens F. Munksgaard
på prædikestolen i Budolfi
kirke. Foto: Christian Roar
Pedersen.*

Et menneskes frelse afhænger ikke af det, som han ejer.
Der er ingen sikkerhed for frelse.
Der er ingen, som kan frelse sig selv.
– Ikke ved at overholde budene i hvert fald!

Nu skal vi ikke kaste alt bort.
For med lov skal land bygges! – sådan står der i
Jyske lov fra 1241.
*Men ville hver Mand især nøjes med sit eget og
lade andre Mænd nyde lige ret, da trængte man
ikke til lov.*

Og det er hele kernen – også i Bibelens tale om
bud og love.
Med lov skal land bygges – for at alle skal have
lige ret og lige værd.
Men dertil kommer altså kærligheden!
Kærligheden som binder mennesker sammen i
ærbødighed.
Kærligheden som af glæde giver livet til det
andet menneske – ikke som et offer eller af pligt.
Men som en gave og en glæde.

Kærlighed til fædrelandet er ikke nationalisme.
Kærlighed til fædrelandet er den sande ret til at
være her til stede.
Kærlighed – og intet andet elsker op en helteæt.
Det gode liv skal elskes op!
Ja, i pagt med Ånden får kærligheden overhånd-
den!
Guds Ånd skænker frelse til hver og en, som tør
opgive sig selv og lade sig opelske til glæde for
sin næste og til at ære Gud – den rigdom kan in-
gen skaffe sig selv. Den er alene en gave fra Gud
– nu og i evighed.
Og det fortælles altså i kirken!

Her er der bønner og salmesang. Her forkyndes
om en rigdom, som kommer fra Ham, hvis Søn
er pantet på en rigdom, der ikke kan fortjenes.
Derfor går vi i kirke. Derfor hører ”De helliges
Samfund” med i vor trosbekendelse.
Menigheden samles for at gå styrket ind til livet
– her og hisset.

AMEN

Ejerslev kirke. ►
Foto: Niels Clemmensen

Landemodeberetning 2012

Biskop Henning Toft Bro

*Der er en søndagsstille ro
imellem træ'r og tage
en munter glæde ved at gro,
som var det sommerdage....*

Disse ord fra Alex Garff's sensommersag: *Septembers Himmel er så blå* var de første der randt mig i hu, da jeg skulle skrive årets landemodeberetning.

Søndag efter søndag i kirkeåret i Aalborg stift får jeg lov til at opleve denne "søndagsstille ro" mellem træer og tage, altså både på landet og i byen.

Det er en ro, hvor sognet er gået til hvile for at restituere sig til den kommende uges udfordringer. Men det er også en ro, hvor mange må have kirkens budskab med i alt det, der er deres, og alt det der bliver deres. Sagt på en anden måde: for mange af os er det evangeliet, der sætter os ind i et fællesskab og skænker os styrke til og tro på, at livet er livet værd. Det ord, der som Steen Kaalø, synger:

*Hver gang jeg syns jeg ku'
helt la' vær' at være
står du her med livets nu,
Jesus, du min Herre.*

Sådan er det. Som præst, som menighedsråd, som menighed og ja, som menneske: Man kan en gang imellem gribes af afmagt både over sit eget liv og

over kirkens liv. Da er det godt at vide, at livets Gud, som vi kender i Jesus Kristus, står med et "livets nu" og holder os fast. Både som menneske og som medarbejdere i folkekirken.

FOLKEKIRKEN NU

En landemodeberetning er i sagens natur en beretning, der rækker bagud, men også fremad.

Jeg vil begynde med den fremtid, som vi står lige midt i med noget, der om noget rager os. Nemlig menighedsrådsvalget.

Gud! – det rager mig

Med denne udfordrende sætning skød Budolfi provsti i samarbejde med Stiftsrådet menighedsrådsvalget 2012 i gang. Det skete bl.a. med et stort opsat banner på Domkirken, og med bannere på busser rundt omkring i Aalborg stift.

Når vi i daglig tale anvender ordet "rager", kan det lyde negativt. Men ordet "rager" betyder noget i retning af, "angå" eller "berøre", og i den betydning er ordet velvalgt forstået på den måde, at det kommer mig ved. Det angår mig. Det må også gerne berøre mig.

I Aalborg stift oplever vi som i mange andre af landets stifter, at de små landsogne bliver affolket. Institutioner og forretninger lukker. Familier flytter til byerne, hvor serviceniveauet ofte er højere

end på landet. Men kirken består. Og kirken lever. Men folkekirken lever og overlever ikke uden folk.

De store bysogne oplever også opbrud og ændringer. I byen er sognegrænserne for de fleste meget flydende. Forstået på den måde, at mange ikke ved, om de hører til det ene eller andet sted. Det giver menighedsrådene i byerne en anden udfordring. Derfor vil fremtiden kalde på en ny måde at arbejde sammen på i byerne. Og jeg vil opfordre til, at bysognene forsøger at profilere sig med det, de hver for sig er gode til i, et forsøg på at være en nærværende kirke med de resurser der er til stede. Det vil give et rigt facetteret sogne- og kirkeliv, der passer til den måde, vi gerne vil være kirke på.

Det kræver engagement at være kirke. Det kræver indlevelse. Det kræver at mange stiller sig til rådighed for at gøre kirken nærværende, om vi lever i byen eller på landet. Der er nok at tage fat på. Men der er også mange muligheder. Grib disse muligheder. For Gud rager os.....

KIRKEÅBNINGER

En ny undersøgelse viser, at de seneste 17 år er kirkegangsprocenten steget med hen ved 30%. Ikke uventet viser det sig, at søndagens højmesse er under pres. Men mellem søndagene arrangeres mange forskellige former for gudstjenester. Den udvikling hilser jeg velkommen. Ikke på bekostning af højmassen men som et supplement til denne.

Vi skal hele tiden være en nærværende kirke. Nærværende forstået på to måder: at være nær

ved det folk vi er kirke sammen med, og være nærværende når vi er til stede. Søndag som søgnedag.

Der tales meget om kirkelukninger disse år. Jeg vil vende det på hovedet og tale om kirkeåbninger.

Jeg ved godt, at der nogle steder i stiftet er få gudstjenestedeltagere. Men når folk flytter fra land til by, vil det uvægerligt sætte sit præg på gudstjenestedeltagelsen. Det har man mange steder forsøgt at imødekomme ved at holde færre gudstjenester og derved samle kræfterne til gode, gedigne højmesser. Erfaringen viser faktisk, at der kommer flere til gudstjeneste. Jeg siger ikke, at man skal skære ned for at få flere i kirke. Jeg siger bare, at det er erfaringen. Og jeg synes, det er tankevækkende.

Tankevækkende fordi vi ikke kan undvære fællesskabet. Det er, som Martin A. Hansen skriver det til sin ven Sven Havsteen-Mikkelsen i forbindelse med udarbejdelsen af storværket: *Orm og Tyr*, hvor han taler om "bevægelsen gennem det enkelte menneske frem til et nyt fællesskab".

Der er brug for vore fællesskaber, der er brug for vore kirker. Vi må ikke sidde på hænderne og vente på, at alt ændrer sig. Vi skal turde forandre. Det skal vi for at bevare. Vi skal gå ind i tiden og være kirke med det folk, der er kirkens grundlag.

Derfor anvender jeg ordet: kirkeåbninger, forstået således, at vi åbner for vore kirker på en ny måde, som gør, at vi møder folk med nye udfordringer og nye måder at være gudstjenestefejrende menighed på.

Med ordet, kirkeåbninger tænker jeg også på de forsøg, der er gang i i stiftet. Altså dette at man forsøger at anvende kirkerne på en ny måde, med ny indretning, med nye tiltag for samværsformer, med nye ideer til samvær. Mange steder er sognets kirke det sidste fælles rum, der er tilbage. Det skal vi være gode til at udnytte. Vi skal være gode til at samle vores menighed på nye måder og i anderledes rum, som kommer en ny generation i møde. For også nye generationer har brug for kristne fællesskaber. De ved det måske ikke, men det ved vi, og derfor skal vi komme dem i møde. For fællesskabets skyld. For sognenes skyld. For evangeliets skyld.

STRUKTUR

Vi taler meget om struktur. Det er ikke nyt. Det har vi altid gjort. Det kommer vi også til det i de kommende år. Det er en naturlig følge af en folkekirke i bevægelse. Men somme tider sidder jeg tilbage med en følelse af, at vi glemmer indholdet. Altså en besindelse på, hvad det vil sige at være en evangelisk luthersk kirke.

I sin seneste bog, *En tordenagtig forelskelse*, der handler om en drengs oplevelse hos sine bedste-forældre på Læsø, skriver Bent Haller om en af kirkerne, hvor bogens hovedperson, Adrian, en dag er på besøg:

“Kirken var ærlig talt noget juks, her var ingen marmorsøjler til Guds ære. Den var lavet af noget, der lignede storknet havregød og var ikke engang hundred år gammel. For at gøre lidt bod på skaden havde menighedsrådet bestemt, at der skulle vokse vildvin op ad murene, men det gad den selvfølgelig ikke.....

Uanset hvad, så var det Guds hus, og som møster Præst altid sagde, så var Gud ligeglad med de ydre rammer, det vigtigste var indholdet”

Har Haller ret, hvad jeg tror, at han har, så er Gud ligeglad med de ydre rammer. Det vigtigste er indholdet.

Vi skal i fremtiden blive bedre til at tale indhold og samtidig drøfte struktur for at forkyndelsen kan få de bedste vilkår.

STYRELSESLOV

Mandag den 16. april 2012 var jeg til en konference på Christiansborg om en ny styrelseslov for folkekirken. Det interessante fra mødet er, at alle på nær et forsvindende mindretal mener nu, at det er vigtigt at få afklaret forholdet mellem stat og kirke.

Kirkeministeren lagde meget stor vægt på, at det ikke handler om at adskille stat og kirke, men bl.a. et forsøg på at få afklaret, hvor grænsen mellem ydre og indre anliggende går. Jeg håber, ministeren holder denne kurs!

Med det kirkelige landskabs engagement i spørgsmålet er jeg ret overbevist om, at der nu kommer et forslag om en ny styrelseslov for folkekirken.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg hilser denne udvikling velkommen så længe et eventuelt kirkeråd udelukkende forholder sig til at beskæftige sig med kirkens indre anliggender med hensyn til tro og forkyndelse og økonomi.

DEN NYE ÆGTESKABSLOV/VIELSE AF HOMOSEKSUELLE

I juni 2012 vedtog Folketinget en ny ægteskabslov.

8 biskopper, her i blandt mig selv, står bag et nyt vielsesritual for personer af samme køn.

Det er vigtigt at slå fast:

- A. At der er tale om to års prøvetid, hvorefter rituallet skal tages op til overvejelse
- B. At der er skabt mulighed for fritagelse for de præster, der ikke vil vie homoseksuelle

Det har været en lang og vanskelig proces. Men i processen har det været vi otte biskoppers intention at holde sammen på folkekirken, så vi kan være i samme kirke med vores uenighed.

Nogle har meldt sig ud af folkekirken, og nogle danner frimenigheder. Jeg vil stærkt opfordre til, at man forbliver i folkekirken. Ikke for kirkens skyld, men for evangeliets skyld. Det evangelium der rummer os alle uanset, hvordan vi er skabt.

Jeg vil gerne mane til besindelse og opfordre alle os med kærlighed til folkekirken, at vi begynder at debattere det, vi er fælles om, i stedet for igen og igen at drøfte det, der skiller os. Ikke for at undgå den debat der gør ondt, den skal vi også tage, men for at rette fokus på det, vi er sat i verden for som kirke: at forkynde Kristus.

KOMMUNIKATION

Folkekirken er på alles læber disse måneder. Det synes jeg er godt. Det er en stor udfordring.

Det er en af grundene til, at jeg har nedsat et udvalg, der har til opgave at gennemtænke stiftets kommunikationsindsats.

Det har et dobbeltsigte:

På den ene side at koncentrere vores måde at kommunikere på over for de forskellige målgrupper, som vi vil nå. På den anden side at være proaktive over for pressen. Ofte kommer vi løbende efter pressen for at forsvare. Det skal vi ikke. Vi skal forklare. Ikke forsvare. Være på forkant. Turde gå ind i debatten. Men også turde sige fra.

AFSLUTNING

Et af mine indsatsområder har været og er en styrket fokus på unge og kirke. Derfor er det mig en stor glæde, at Stiftsrådet har bevilget økonomi til en stilling som stiftsunddomspræst på halv tid. Der er nu ansat en præst. Præsten får sæde i Stiftsudvalget for Unge og Kirke og skal med dette udvalg være med til at inspirere sognene i stiftet til den fortsatte indsats om at være kirke sammen med de unge.

I dagene den 9. – 12. maj 2013 afholdes *Danske kirkedage i Aalborg*. Mange kompetente mennesker fra det fri- og folkekirkelige liv i stiftet har arbejdet med dette i 2 ½ år.

I forbindelse med kirkedagene afholdes der Stifts- menighedsrådsstævne lørdag den 11. maj 2013 i Aalborg i samarbejde med KD 13. Det er mit håb,

Mission Afrika 100 års jubilæumsgudstjeneste i Budolfi kirke, søndag den 20. november 2011. Missionærerne tog til Afrika, men afrikanerne og den afrikanske musik er også kommet til Danmark. Her er det International Missionary Band fra Løgstør, der spreder stemning og glæde i kirken, mens sognepræst Niels Grymer, Margrethekirken, ser til. Foto: Christian Roar Pedersen.

at præster og menigheder i Aalborg stift vil deltage og bakke op om begge arrangementer.

TIL SIDST

På baggrund af den "søndagsstille ro" vil jeg gerne takke for den store gæstfrihed, som jeg møder, når jeg kommer rundt i stiftet både som prædikant eller som en del af den gudstjenestefejrende menighed.

Min hverdag er meget meningsfyldt og udfordrende. Der er mange møder med nye ansøgere og udvalgsmøder i bispegården, der sammen med gudstjenester, orienteringsmøder og foredrag er med til at give et godt og solidt indblik i det rige kirke- og folkeliv der leves i Aalborg stift. Jeg oplever et engagement og et gå-på-mod uden lige. Vel blander der sig også en følelse af afmagt når interessen for folkekirken sygner hen, men jeg tror på og vil arbejde for, at vi sammen finder løsninger og muligheder og strukturer, så vi kan støtte og opmuntre hinanden i vort daglige samarbejde.

Til det daglige samarbejde hører også arbejdet i Stiftsråd og i Stiftsøvrigheden.

Jeg vil gerne takke stiftsrådet og dets formand Ejnar Haugaard Thomsen for et rigtigt godt samarbejde med både vid og udsyn.

Ligeledes vil jeg også rette en stor tak til stiftskontorchef Jørgen Lützau Larsen for et stort engagement, for hjælp og gode råd i små og store sager, samt et nærvær der smitter.

Der skal også lyde en stor tak til stiftets ansatte, som hver på deres måde yder en helhjertet indsats for det kirkelige liv i Aalborg stift. Det aftvinger respekt, skal jeg sige.

Hjertelig tak til stiftsamtmænd Leif Sondrup for kvalificeret og engageret samarbejde i Aalborg stiftsøvrighed og talrige debatter om kirkens muligheder i et sekulariseret samfund.

Tak til provster, præster, menighedsråd, provstiudvalg, stiftsråd og alle kirkens ansatte, som yder deres uegennyttige indsats for at folkekirken i Aalborg stift må være til glæde og gavn for enhver som frekventerer folkekirken.

Og til sidst.

Jeg begyndte med at citere "*Septembers himmel er så blå*" og med den vil jeg slutte. I sangen hedder det også:

*At flyve som en forårsfrø
for sommerblomst at blive
er kun at visne for at dø
kan ingen frugt du give...*

Vi kan flyve som et forårsfrø, sætte frø, hvor vi er, og bede Gud give væksten. Frøet skal i jorden. Først for at dø for derefter at vokse op og bære frugt.

Det giver frimodighed i tjenesten, udholdenhed i arbejdet og tro på, at Gud vil give væksten.

*Folkekirkens Ungdomskor
holdt landsstævne i Aal-
borg i dagene 29. juni til 4.
juli. Foto: Christian Roar
Pedersen.*

Om præstespejl set i forhold til menighedsrådsvalget

Biskop Henning Toft Bro

13. november 2012 var der valg til menighedsråd.

På alle måder et vigtigt valg og samtidig et afgørende valg. Menighedsrådsvalg er naturligvis altid både vigtigt og afgørende. Men med de store opgaver og udfordringer, der ligger i folkekirken i dag, synes valget så vigtigt som ingensinde før.

Det er baggrunden for denne artikel. Den tager sit afsæt i det, der kaldes præstespejlet.

Begrebet lanceres blandt andet i en artikel i Præsteforeningens Blad i 2005. Artiklen er skrevet af rektorerne Henning Thomsen (Pastoralseminariet i Aarhus) og Eberhard Harbsmeier (Præstehøjskolen i Løgumkloster).

Begrebet præstespejl går ud på at opstille et ideal for, hvorledes man bør udføre sit arbejde som præst.

Konkret består præstespejlet af en blanding af præsteløftets indhold og en dækkende stillingsbeskrivelse.

Præstens arbejdsfunktioner udmønter sig i nogle basisfunktioner. Præsten er:

a. Forkynder

b. Sjælesørger

c. Underviser

d. Ledende medarbejder i menigheden

e. Embedsmand

f. Person

I alle disse funktioner er præsten frit stillet med hensyn til tilrettelæggelse af sit arbejde. Det betyder, at der skal prioriteres benhårdt. Hver dag. Kerneydelsen, det vil sige forkyndelsen, kræver både faglig kompetence og videreuddannelse. Hele tiden kræver det stor opmærksomhed på formidling.

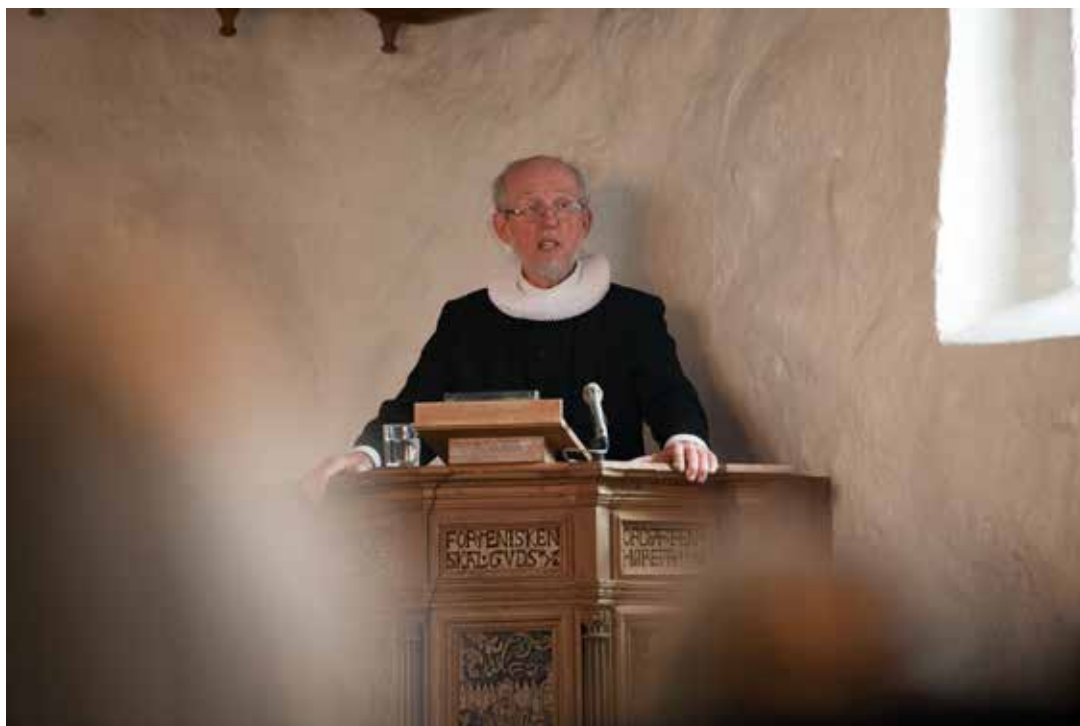
I den forbindelse kan man få stor indsigt ved at se på præsteløftet, som enhver nyansat præst skriver under på i forbindelse med bispeeksamen.

Tre områder nævnes specifikt: forkyndelsen, undervisningen og afsættelse af tid til at studere.

FORKYNDELSEN

Forberedelsen af gudstjenester og kirkelige handlinger kræver en stor indsats for præsten. Uden en grundig, eftertænksom og teologisk refleksion kan man ikke prædike. Derfor investerer præster mange timer på forberedelse. Den medgæde tid er måske ikke synlig, men en mangelfuld og ufuldstændig arbejde i præstens prædikeværk-

*Præsten forkynder. Holger Lissner på prædikestolen i Hjortdal kirke.
Foto: Christian Roar Pedersen.*

sted bliver omvendt meget hørligt for menigheden.

UNDERVISNINGEN

Den eneste aldersgruppe, der nævnes i præsteløftet, er "ungdommen". Direkte står der, at præsten lover, at "arbejde for ungdommens kristelige oplysning og vejledning". Det er præsteløftets måde at præcisere, at det vi i dag kalder den religionspædagogiske indsats over for børn og unge, er en af livsnervenerne i den kirkelige dåbsoplæring. Igen kræver det en stor indsats at følge med i udviklingen på området, og det kræver mange resurser at sammentænke teologi og pædagogik, så præ-

sten får det bedste afsæt i undervisningen af både børn og unge.

TEOLOGISKE STUDIER

Endelig taler præsteløftet om, at præsten skal stræbe efter "ved flittig granskning af Guds ord og troens hellige lærdomme, altid fuldkommene at danne og duelliggøre mig til dette embede".

Sagt på en anden måde: Præsten forpligter sig til fortsatte studier i teologi, så han eller hun hele tiden får kræfter og styrke til at forkynde i alle de sammenhænge præsten indgår i.

*Konfirmationen – den festlige afslutning på den mest etablerede del af kirkens undervisning. Sognepræst Henrik Busk Rasmussen, Nørre Uttrup kirke.
Foto: Christian Roar Pedersen.*

Disse tre opgaver for præsten skaber ikke store overskrifter i aviserne, men de er med til at skabe en troværdig folkekirke, hvor præsten er klædt på til at møde mennesker i glæde og sorg gennem samtaler og nærvær.

Over for, men også i samspil med, står menighedsrådet som tæt samarbejdspartner i forsøg på at nå så langt ud som muligt med det kristne budskab, og i udfordringen med at være en nærværende kirke både fysisk og mentalt.

Som nyt medlem af menighedsrådet underskriver de valgte en erklæring.

Den lyder i al sin enkelthed og kompleksitet:

Undertegnede erklærer herved på ære og samvittighed at ville udføre det mig betroede hverv i troskab mod den danske evangelisk-lutherske folkekirke, så at den kan byde gode vilkår for den kristne menigheds liv og vækst.

Enkelt fordi erklæringen fastholder det enkelte medlem som forvalter i troskab mod den evangelisk-lutherske folkekirke. Komplekst fordi det enkelte medlem hele tiden skal være i dialog med sig selv, de andre medlemmer af menighedsrådet og præsten, da præsten også er en del af menighedsrådet.

For mig at se handler det især om en forventningsafstemning præst og menighedsråd imellem.

På den ene side er præsten embedsmand med alle de funktioner der hører til (jfr. Præstespejlet) og

på den anden side skal både præst og menighedsråd i fællesskab arbejde på at skabe gode rammer og vilkår for menighedens liv og vækst.

Det er I gode til. Præster og menighedsråd. De fleste steder fungerer det glimrende. De steder, hvor det fungerer godt, er der, hvor man så at sige økonomiserer med de menneskelige og økonomiske resurser, så menighedsrådet ikke drukner i opgaver, og hvor præsten netop får tid og rum til forkyndelse, undervisning, sjælesorg, eftertanke og efteruddannelse.

Det kræver en benhård prioritering fra begge parter. Det kræver dialog. Det kræver respekt fra begge parter. Respekt for menighedsråd som en officiel administrations myndighed med opgaver og kompetencer. Det kræver ligeledes respekt for præstens bredtfavnende kompetencer, opgaver og udfordringer.

Hvor det lykkes, hvor det går op i en højere enhed, vil menighedslivet blomstre og gro og udvikle sig. Hvor dette samvirke mislykkes, sker det modsatte.

Som biskop vil jeg gerne virke med. Samvirke med præster og menighedsråd med inspiration og råd. Vejledning og trøst. Sammen kan vi nå langt. For vore menigheders skyld. Alene med dette for øje: at udbrede evangeliet om Jesus Kristus som verdens Frelser.

Barnedåben er central i kirkens praksis og præstens arbejde. Efter barnedåb i Visborg kirke: Sognepræst Finn Carpentier og forældrene Anne og Martin Holmriis med deres nydøbte Maren Marie. Foto: Jonas Holmriis.

Længslen efter det åbne hav – om vision og målsætning!

Provst Carsten Bøgh Pedersen

”Be brave – make it simple”

”Vær modig – gør det enkelt” – sådan nogenlunde kan man vel oversætte sloganet ”Be brave – make it simple”. Måske alle vi med tjeneste i folkekirken skulle bestræbe os lidt mere på bare at kaste os ud i kirkelige aktiviteter i stedet for at lade os skræmme af præstationsangst overfor omverdens vurderinger. Nuvel kræver det ofte mange ekstra resurser og forberedelser at lave kirkelige arrangementer, som folk vil vælge til blandt et stadigt stigende udbud af ikke kirkelige aktiviteter og tilbud, men helt at opgive på forhånd, eller at gøre forberedelserne til nye kirkelige tiltag mere indviklede end nødvendig, er kvælende for kirkelivet. Hellere komme galt af sted end slet ikke af sted, og det som skal drive os er drømmen – visionen om hvordan vi ønsker os folkekirken skal være i fremtiden.

Vision kommer fra det latinske ord ”visio”, som betyder ”et syn” eller ”drømmesyn”.

En vision for folkekirken er det ønskede billede, vi har for folkekirken i fremtiden!

En vision er altid større end et mål! Et mål er derimod kun et redskab til at nå hen imod visionens opfyldelse.

Visionens kraft kan udtrykkes med ord fra forfatteren til Den lille prins, Antoine Saint-Exupéry: ”Når du vil have bygget et skib, skal du ikke kalde folk sammen for at samle tømmer. Du skal ikke uddele opgaver eller dellegere arbejdet. Du skal vække deres længsel efter det åbne hav”.

Lad dette være den samlede indgangsvinklen til denne artikel, hvor det skal handle om det, som alle menighedsråd bør indlede den næste fire års valgperiode med, nemlig en arbejdsdag om visioner og målsætninger! Hvad drømmer vi om som menighedsråd, og hvad vil vi med vores sogn og kirke?

Når Stiftsbogens redaktion har bedt mig skrive en artikel, som skal kunne bruges som motivation og idé til at komme i gang med at arbejde med visioner og målsætninger, så skyldes det, at vi i Hadsund provsti har arbejdet med visioner og målsætninger siden 2004, og nu endelig kan se frugten af arbejdet. Det, som begyndte som et mere forpligtende samarbejde mellem et lille sogn på ca. 500 og et stort sogn på ca. 5000 har som en succeshistorie med tiden bredt sig ud i hele provstiet.

En forudsætning for, at vi i Hadsund provsti har kunnet udbrede en succeshistorie på sogneplan til provstiplan var fastlæggelsen af de nye provstigrænser i 2007. Hvor provstiet tidligere bestod af 3 kommuner med vidt forskellige kulturer og økonomiske muligheder, kom det nye Hadsund provsti i den glædelige situation, at alle menighedsrådsmedlemmer og præster i hele provstiet nu kunne samles i ét og samme rum lokale. De

nye provstigrænser har således givet os mulighed for at samles til fællesmøder, og det har vi gjort til en fast årlig begivenhed. Allerede på første fællesmøde i januar 2007 blev ”Vision Hadsund Provsti” undfanget og ligeledes de første trinmål for at nærme os en opfyldelse af visionen.

”Vision Hadsund Provsti” er altså et projekt, vi har arbejdet med siden 2007, og nu her 5 år efter sin ”fødsel” synes visionen for alvor at have fået vind i sejlene. Det er i hvert fald konklusionen på vores sidst afholdte provstidag!

Hadsund provstiudvalg inviterede den 1. september 2012 alle menighedsråd og præster i provstiet til endnu en fælles provstidag. Formålet med at samles en hel sensommerlørdag var for det første

VISION HADSUND PROVSTI

”Et provsti, hvor kirken sprudler af liv og glæde i alle sogne, fordi alle aktører, valgte, frivillige og ansatte i provstiet føler fællesskab og ejerskab af det overordnede projekt, der hedder: Forkynd Kristus som hele verdens frelser!”

at se tilbage på den indeværende valgperiode og evaluere resultaterne i forhold til ”Vision Hadsund Provsti”. Et andet formål var at opsamle de gode erfaringer og videregive dem til de nye menighedsråd. Vi havde i år indbudt proceskonsulent Lisa Junge Jensen fra Landsforeningen af Menighedsråd til at lede os igennem dagen.

Efter morgenandagt i kirken, kaffe og rundstykker startede dagen med et oplæg fra Lisa Junge

Provstidagen: De mange svar fra dagens arbejde blev drøftet gruppevis.

Jensen om visioner, strategier og forandringsprocesser. Herefter blev deltagerne opdelt i grupper. Grupperne fik følgende spørgsmål: "Hvis I tænker tilbage til 2007 – hvad er så forandret/eller anderledes" – "Hvad er blevet bedre" – "Hvad skal vi bevare" – "Hvad skal vi udvikle" – "Hvad skal vi afvikle"

Hver gruppe skrev deres besvarelser på en flip-over og fremlagde herefter i fællesskab deres refleksioner for de øvrige deltagere. Efter en god frokost fortsatte arbejdet med fremlæggelser og

med en sidste øvelse, som foregik i nye grupper med følgende spørgsmål: "Hvad er det bedste råd, I kan give de nye menighedsråd".

Svarene fra menighedsrådsmedlemmerne og præsterne blev samlet set et fantastisk signal om at "Vision Hadsund Provsti" faktisk er ved at gå i opfyldelse!

Hermed et uddrag af gruppernes besvarelser på spørgsmålene:

HVIS I TÆNKER TILBAGE TIL 2007 – HVAD ER SÅ FORANDRET ELLER ANDERLEDES?

Mere samtale om indhold på provstiplan, hvilket af-
føder lokal debat.

Selvbestemmelse omkring økonomi.

Medarbejderne inddrages åbent.

Flere forskellige tilbud og en bredere menighed.

Mere fokus på børn og unge.

Flottere kirkeblade, PR, hjemmeside.

Sammenlægninger af menighedsråd.

Præster fremfor perlegrus.

Ansættelsesforhold for personalet.

Samarbejde mellem sognene.

Særlige Gudstjenester for unge.

Øget aktivitetsniveau.

Større engagement.

Nogle steder færre kirkegængere om søndagen

Mere kirkevante konfirmander.

Anderledes gudstjenester.

Mere forbundet fællesskab.

Aktiv dialog.

HVAD ER BLEVET BEDRE?

Børn- og unge arbejde.

Visionsarbejde.

Minikonfirmand.

Skole- og kirkesamarbejde.

Mere vedkommende kirke.

Nytænkning – mere aktuel.

Rammerne.

Følelsen af at føle sig mødt.

Fælles personale.

Samarbejde mellem sogne og pastorater.

Tre overenskomstansatte præster som resurse for
børne- og ungearbejdet.

Arrangementer udenfor kirken.

Bedre mulighed for økonomisk prioritering.

Fælles lønnet kasserer.

Flere ressourcer til anderledes arrangementer.

Fællesmøder på provstiplan.

Sociale events for medarbejderne.

Nye præster, nye ideer og nye tiltag.

Større fokus på indhold: arbejdet med børn og unge, alternative Gudstjenester.

HVAD SKAL VI BEVARE?

Fællesmøder på provstiplan. Vi kender hinanden bedre.

Større og bedre dialog.

Et godt og tilfreds personale.

Et godt samarbejde mellem menighedsråd.

Antallet af faste præstestillinger.

Kirkens kerneydelser: højmesse, dåb, vielse, begravelse, undervisning m.m.

Referater fra provsti-udvalgsmøderne, referater fra visionsmøder og andre møder.

Forkyndelsen.

Kirken som stabilt holdepunkt (eksempelvis ved dåb, konfirmation og begravelse).

Nye kirkelige aktiviteter.

Højmassen, diakoni, holde fast i arbejdet med børn og unge.

Arbejdet med børn- og unge.

Kombinationen af det lokale og det universale.

HVAD SKAL VI UDVIKLE?

Større og bedre dialog.

Samarbejdet mellem pastoraterne.

Samarbejde mellem præsterne.

Samarbejde mellem medarbejderne.

Samarbejde med andre lokale foreninger

Alternative Gudstjenesteformer.

Gejstlig "turnusordning" i provstiet.

Samarbejde ml. sognene fremfor konkurrence ml. sognene.

Børne- og ungdomsarbejde.

At folk får større kontakt med kirken.

Inddragelse af de frivillige.

Tidssvarende Gudstjenester.

Medejerskab, eksempelvis frivilligt arbejde.

Samarbejde på tværs af faggrupper.

Professionel bistand til menighedsrådsarbejdet. Men menighedsrådet må ikke bare blive et aktivitetsudvalg.

Menighedsrådet må gerne blive mere synligt.

Kombinationen af det lokale og det universale.

Det vedkommende ord.

Diakoni/besøgstjeneste.

HVAD SKAL VI AFVIKLE?

Højmesser i tomme kirker.

Antallet af højmesser

At Folkekirken succes bliver målt på antal deltagere til Højmassen om søndagen.

Økonomiske og administrative forpligtelser (for at få tid til at tale om visioner).

"Sognepavedømmet" – det at præst og/eller menighedsråd sætter "hegn" om sognet.

Væk med "plejer kulturen".

"Unødvendige" gudstjenester (når der kun er to mennesker i kirken).

"Konkurrence" mellem sogne.

HVAD ER DET BEDSTE RÅD, I KAN GIVE TIL DE NYE MENIGHEDSRÅD?

Være åben for mulighederne og udfordringerne.

Brug alle gode hænder i sognet til frivillig arbejdskraft – husk de tidligere aktive.

Vær positiv, vær åben, vær engageret, samarbejd på tværs, lær de andre at kende på tværs af sognegrænser, tænk nyt og tænk muligheder fremfor begrænsninger.

MOTIVATION TIL VISIONSPROCESSEN

Efter vores provstidag i september skrev en af præsterne følgende til mig i en e-mail: *"Tillykke med, at dit projekt er ved at lykkes"*, hvortil jeg svarrede, at det aldrig ville være sket uden støtte og positiv medejerskab til projektet fra både præster, menighedsråd og ansatte. Det skal her ingen hemmelighed være, at det har været en svær proces at skabe enighed om de forandringer, som "Vision Hadsund Provsti" har medført i provstiet, og selvom jeg finder det alt afgørende for en provst, at han eller hun tør investere sin egen person i opgaven med visionsprocesser og de af dem afledte forandringer, så er der en stor risiko for, at både præster og menighedsråd kan opleve forandringer som noget provsten trækker ned over hovedet på dem. Det bør derfor overvejes at bruge en udenforstående person i processen, så visionen ikke får karakter af "provstens vision".

FOLKEKIRKENS IMAGE

Da jeg i 2004 blev udnævnt til provst, var det en af mine første opdagelser, at folkekirken har alt for meget "jeg" og mangler et "vi". Folkekirken var i 2004 et spraglet netværk af sogne, der ikke naturligt oplevede sig selv som en del af et større fællesskab med et fælles mål. Det var for mig at se et stort problem for folkekirken, fordi den som en samlet størrelse derfor ville have meget svært ved kvalitativt at hæve sig over sine svageste led. Det ville for mig at se være umuligt med det daværende regelsæt for folkekirken at skabe det nye image, som ville kunne skabe det liv og den vækst, der kunne vende de nedadgående kurver i folkekirken på landsplan – der ville hele tiden være lokaler kirker, som i stivnet egenrådighed ville fastholde folkekirken i et image, hvor ord

som ”kedelig og utidssvarende” desværre ofte dukker op i samtalen om folkekirken.

Her otte år efter er situationen heldigvis en anden – folkekirkens image er rundt omkring i landet begyndt at ændre karakter fra ”kedelig og utidssvarende” til mere positive ord, men samtidig er folkekirken så desværre i de senere år kommet ud et sandt ”stormvejr”, hovedsagelig ledet af ateistiske sammenslutninger. Medlemsprocenten er faldet mere de sidste otte år end nogensinde tidligere i historien. Det skyldes en bred vifte af årsager, som jeg ikke skal uddybe her, men blot kommentere to årsager: Globalisering og traditionstab. At medier og teknologi har gjort verden til en stor global familie har stor indflydelse på folkekirken på godt og ondt, men globaliseringen som sådan skyldes ikke folkekirken. Det gør derimod traditionstabet i det danske samfund – vores generelle uvidenhed om kristendom, har vi først og fremmest os selv at takke for i folkekirken. Vi har simpelt hen sovet i timen! Den tid, hvor folkekirkens særstatus i samfundet var en selvfølge, er forbi – nu er det tid at vågne af døsen, for nu skal der faktisk kæmpes for både retten til, og muligheden for at bevare indflydelse på samfundet og dets grundværdier. Det er min overbevisning, at folkekirken skal ledes ud af sin lidt for tilbagelægnede rolle, og i forlængelse af de resultater, vi nu har nået i Hadsund provsti vil jeg gerne give et bud på hvordan, vi kan bevare folkekirkens positive indflydelse på det danske samfund.

For at bevare noget, skal man ofte forandre det! Vil vi bevare folkekirken, skal vi altså forandre den, og et godt sted at begynde er at ændre folkets syn på deres kirke – folkekirkens image! Et del-

mål på vej mod et nyt image for hele folkekirken, mener jeg, må begynde i provstierne forstået som den mest velegnede instans til at samle netværket af enkeltstående sogne om en fælles vision for folkekirken. For mig at se drejer det sig om, at der opdyrkes en fælles oplevelse af at være én organisation med ét overordnet mål – og det er min påstand, at det gøres bedst på provstiplan.

FOLKEKIRKENS MISSION

I de senere år er vi i folkekirken blevet udsat for kirkeministerielle betænkninger i farvevis. Det har man nogle steder fundet forstyrrende for ”sognepavedømmet”, men for mig at se, er det netop den ”forstyrrelse”, som betænkningerne har vakt, der har medvirket til de første afgørende skridt for folkekirkens fremtid – mest afgørende er udtalelsen i den blå betænkning 1477 fra 2006, hvor folkekirken for første gang nogensinde fik sin opgave/mission formuleret i en kirkeministeriel betænkning: *”Folkekirkens mission som kristen kirke er at forkynde Jesus Kristus som hele verdens frelser. Alle visioner og konkrete målsætninger i sogn, provsti og stift må dybest set tjene denne opgave”*. Denne formulering er blevet målestok for alle visioner og målsætninger i Hadsund provsti. I første omgang har det drejet sig om, at alle ansatte i provstiet trækker på samme hammel i et fælles mål om at forkynde Kristus som verdens frelser. Opgaven var og er således, at alle ansatte og valgte i Hadsund provsti bevidstgøres om denne opgave og tager det på sig at løse den bedst mulig.

Det har vi gjort ved først at se på strukturen i provstiet, for dermed at skabe de økonomiske forudsætninger for vores vision om, at alle i provstiet trækker på samme hammel i den overord-

nede mission, at forkynde Jesus Kristud som hele verdens frelser. Rengøringspersonalet, som støvsuger kirken, skal også føle, at de med deres funktion arbejder med på missionen!

MENIGHEDSRÅDET SKAL UNDFANGE VISIONEN

Visionen, som jeg mener, det er menighedsrådets opgave at finde frem til, viser os, hvor vi vil hen! Selve vejen, er de målsætninger, vi sætter os under vejs. Når først visionen er klar og målsætningen sat, skal begge dele bevidstgøres blandt provstiets ansatte. Her gælder det igen mere om at vække de ansattes længsel efter ”det åbne hav”

Hvad hvis Jesus var blevet født den 24. december 2011? 75 børn fra Hadsund Skole medvirkede en uge i kirken, hvor de lavede et moderne skuespil om Jesu fødsel. Foto: Christian Roar Pedersen.

end om at give ordre til konkrete opgaver. Nogle steder i provstiet sker denne bevidstgørelse gennem såkaldte ”medarbejderdøgn”, hvor alle ansatte drager af huse og samles om den vision og de målsætninger, som menighedsrådet er nået frem til. Det sociale element er afgørende for medarbejdernes ”længsel efter det åbne hav” – man skal føle sig godt tilpas og have et godt psykisk arbejdsmiljø. Rent konkret har det flere steder medført, at faggrænserne mellem de ansatte er blevet mere flydende – organisten kan hjælpe graveren med kisten, og præsten kan sætte kopper i opvaskemaskinen! Arbejdsglæde er en forudsætning for vores vision og arbejdsglæde kommer først og fremmest af et godt psykisk arbejdsmiljø og socialt samvær på tværs af faggrænser. Det er ikke nok, at præsterne mødes i prædikegrupper – der skal også mødes med deres øvrige faggrupper omkring f.eks. gudstjenesten. Der er gjort gode erfaringer med at mødes på tværs af fagområderne i såkaldte gudstjenesteværksteder, hvor alt står til drøftelse. I stedet for, at præsten i årevis ærgrer sig over, at organisten laver for lange efterspil på salmerne eller omvendt at organisten ærgrer sig over, at præsten taler ind over efterspillet, så gælder det om at skabe det rette ”rum” og klima for at få talt tingene igennem – det dur ikke, at sige på vej ud af kirken om søndagen: Du har for lange efterspil!

Vigtigst for menighedsrådene er det, at der sættes penge af i budgettet til personalepleje og ”rum” for social samvær til gode for det psykiske arbejdsmiljø blandt præsterne og det øvrige personale.

"HADSUND MODELLEN"

Rent konkret for Hadsund provsti har vores målsætninger foregået som strukturændringer i trin, som er styret af vores overordnende "Vision Hadsund Provsti". Processen med trinvis målsætninger er med tiden blevet til det, vi kalder Hadsund Modellen:

HADSUND MODELLEN

1. målsætningstrin for valgperiode 2004-08:

Mere kirke for pengene – Præster frem for perlegrus!

2. målsætningstrin for valgperiode 2008-12:

Samarbejde ml. sogne – 3 præsteteams i provstiet med hver sin lokalfinansierede ekstrapræst

3. målsætningstrin for valgperiode 2012-16:

Regnskabskontor – Selvstyrende fagteams af fuldtidsstillinger – Få eller ingen vikarudgifter

I første målsætningstrin høstede vi alle samdriftsfordele ved at rykke på gudstjenestetider, således at 2 organister og 2 kirkesangere blev til 1 organist og 1 kirkesanger. Automatisk ringeanlæg og flytning af en graverstilling tillige med en forbedret forpagtningsaftale skabte mulighed for at ansætte den første overenskomstansatte præst i provstiet – og således har hvert målsætningstrin krævet sine forandringer i provstiet.

Som det ses af Status for "Hadsund Modellen" er provstiet inddelt i 3 områder.

Indtil videre har vi på ganske få år kunne finansiere "Hadsund Modellen" gennem omlægninger af vores økonomiske prioriteter, men fremadrettet kommer det til at gå langsommere. Pengene skal

kunne følge med! Vi er som det ses ikke kommet lige langt i processen – hvor område midt er fuldt ud realiseret, så mangler vi en del i område øst, mens område vest er nået langt.

De mange forandringer i provstiet har som nævnt "forstyrret" det "sognepavedømme", som også har hersket rundt omkring i Hadsund provsti, men "forstyrrelsen" og forandringerne har nu alligevel vist sig at have båret god frugt, og det er mit håb, at de nyvalgte menighedsråd i provstiet vil forsætte "længslen efter det åbne hav" – at vi også i næste valgperiode når endnu et trin frem mod opfyldelsen af vores vision – at vi må være et provsti, hvor kirken sprudler af liv og glæde, fordi alle aktører føler fællesskab og ejerskab af det overordnede projekt, der hedder: Forkynd Kristus som hele verdens frelser!

STATUS FOR "HADSUND MODELLEN" SEPTEMBER 2012:

Vest provsti: Ny sognegård med fælles kirkekontor og sekretær, præsteteam inkl. lokalfinansieret præst, flere pastoratråd, flere steder fælles kirkegårdsdrift.

Midt provsti: Ny sognegård med fælles kirkekontor, præsteteam inkl. lokalfinansieret præst, pastoratråd, fælles konfirmander, fælles regnskabsfører, fælles kirkegårdsdrift, fælles organist og kirkesanger, fælles servicemedarbejdere, fælles kirkeblad.

Øst provsti: Gl. sognegård med fælles kirkekontor, præsteteam inkl. lokalfinansieret præst, fælles kirkegårdsdrift og fælles kontaktperson

Aalborg Budolfi provsti

Domprovst Niels Christian Kobbegaard

www.detragermig.dk

Stort set alle sogne i Budolfi provsti gik sammen om en kampagne til menighedsrådsvalget i november 2012. Menighedsrådene kunne vælge at gå med i kampagnen på forskellige niveauer, men uanset hvilken grad af deltagelse, man valgte, var man med på hjemmesiden www.detragermig.dk, hvor der blev orienteret om alt vedrørende valget – også med henvisning til Landsforeningens materialer. Den lokale kampagne supplerede således den landsdækkende.

”Gud – det rager mig” stod der på store bannere ophængt på nogle af byens kirker. Det stod også på cykelsadelbetræk, som blev delt rundhåndet ud, på T-shirts til konfirmander og på busstoppestedsplakater og bagsiden af regionens busser. Kampagnen knyttede positivt til ved det faktum, at det med Gud og menneskelivet og folkekirken rager de fleste i Danmark og i Budolfi provsti. ”Gud – det rager mig”. Det vedkommer mig. Vi hører sammen. Ud fra denne indlysende positive tilgang gjorde kampagnen således menighedsrådsvalget synligt, så ingen var i tvivl om, at der var menighedsrådsvalg.

”KIRKEN ER SOM HIMMERIGE”

”Kirken er som Himmerige, meget kan den lignes ved”, digter Grundtvig (DS. 327). Det er Ordet der helliger huset, siger han også (DS.329). Derfor er kirken som Himmerige.

Kirkens rum fyldes af forældre med børn til babysalmesang. Minikonfirmander og konfirmander indtager huset. Der synges salmer på livet løs, og de livskraftige bibelske beretninger fortælles. Der holdes gudstjenester af mange forskellige slags. Højmesser og andre gudstjenester samler menigheden. Vi samles om den første påskedags forkyndelse af Jesus opstandelse fra de døde. Det er denne forkyndelse, der helliger huset, både når det samler os i glæde og sorg. Men ordet helliger også huset, når vi samles til koncerter og lytter til god kirkemusik og lader sindet hvile og øjet dvæle ved detaljer i kirkens forkyndende udsmykning.

I skrivende stund, som det hedder, efter at have været sognepræst i Budolfi sogn og provst for Aalborg Budolfi provsti i knap et år, kan jeg med glæde skrive om, hvad jeg i sognene har set og hørt. Evangeliet får i provstiet en mangfoldighed af gode udtryk. Menighedsråd holder sammen med kirkens ansatte visionsmøder for at drøfte, hvor vi vil hen med kirkens arbejde. Hvad vil vi nå, og hvordan vil vi opnå de mål, vi sætter os – økonomisk og de menneskelige ressourcer taget i betragtning? Det i november 2012 overståede menighedsrådsvalg har ”født” nye råd, der nu skal tage vare på kirkens og menighedens liv og vækst. Gud – det rager os! Ja det gør. På forskellig måde. Nogle er gået ind i menighedsrådsarbejdet for at bevare traditionen og den folkelige tilknytning til kirken. Andre vil reformere. I det

*Menighedsrådsvalget 2012
i Budolfi sogn og provsti.
Foto: Christian Roar
Pedersen.*

PERSONALIA

Sognepræst i Vesterkær sogn siden 1. december 1986 Villy Mølgaard er bevilget afsked med pension med udgangen af februar måned 2012.

Sine Kilstруп er udnævnt til overenskomstansat sognepræst i Vejgaard sogn fra 15. maj 2012. Blev indsat af domprovsten 26. august 2012. Sine Kilstруп har siden august 2011 været konstitueret som sognepræst i Vejgaard sogn.

krydsfelt skal samtalen føres om, hvad vi vil, og hvordan vi vil gøre det. Der skal også vælges nyt provstiudvalget, senest april 2013.

VISION FOR SOGN OG PROVSTI

Jeg har en drøm om, at alle 10 menighedsråd i Budolfi provsti sammen med provstiudvalget skal arbejde sammen om at være folkekirke i Aalborg. Hver enkelt menighedsråd skal sørge godt for sine ansatte. De ansatte ved kirken er – sammen med en trofast menighed – kirkens stærkeste ressource. Gode arbejdsforhold skaber et godt arbejdsklima, hvor medarbejdere inddrages i menighedsrådets samtale om at være kirke. Alle skal tage ansvar for det fælles projekt i sognet. Men vi skal også samarbejde på tværs af sognene. Ligesom hvert eneste sogn udvikler visioner for eget sogn, skal de 10 menighedsråd og deres ansatte samarbejde om at lave fællesvisioner for, hvordan vi vil være kirke i Aalborg.

Der samarbejdes allerede godt på kryds og tværs. Vi kan gøre det endnu bedre, uden at sognenes særkende opløses. I den nye menighedsrådsvalperiode vil jeg invitere menighedsråd og ansatte ved kirkerne til samarbejde om, hvad vi kan gøre fælles, anderledes, hvordan vi prioriterer de økonomiske midler vi har til rådighed, omprioriterer, iværksætter nye tiltag, opgiver andet... Vi vil være levende kirker i Aalborg, der lytter og svarer på de udfordringer, vi er fælles om som kirker i byen; og så skal hvert enkelt sogn skal naturligvis svare på de udfordringer, sognet stiller. Vi skal være kirke i Aalborg med respekt for traditionen og åben for fornyelser.

At være kirkelig ansat og menighedsråd byder på store udfordringer i dag. Det er måske ikke lige "kirken som himmerige", der skrives om i medierne. Det er alle de problemer, der også findes. Der sættes fokus på alle de kirker i by og på land, der er for mange af, fordi de bruges for lidt og står alt for tomme om søndagen. Der sættes også fokus på al den splid og spektakel, der kan være inde i "huset", fordi menighedsråd ikke kan med ansatte og ansatte ikke kan indbyrdes osv. Det psykiske arbejdsmiljø i kirker udråbes som dårligt. Der er ingen ledelse. Folk strømmer ud af folkekirken på grund af indførelse af nyt ritual for vielse af homoseksuelle.

Der er nok at forholde sig til. Så lad os da forholde os til det og gøre noget ved det – stolte over at være med i et stort identitetsskabende fællesskab, der hedder den evangelisk, lutherske, danske folkekirke. Det er nu engang dér, vi hører hjemme. Sådan tror jeg mange tænker og i sit stilfærdige sind siger. Det er dem, vi skal være kirke sammen med. Vi vil ikke ende med at blive et lille ligegyldigt reservat i det offentlige rum, der hverken ænser Gud eller Fanden eller menneskers nød og længsler. Vi skal være en "helle midt i larmen", der indbyder til fællesskab om det, vi ER fælles om i kraft af vores kristne dåb.

PERSONALIA

Astrid Louise Agerskov er udnævnt til sognepræst i Vesterkær sogn fra 15. juni 2012. Blev indsat af domprovsten 17. juni 2012.

Gud! -det rager mig

Dåb, konfirmation, vielse og begravelse. Vi bruger kirken, og den er for alle. Kunne du tænke dig at få indflydelse, tage ansvar, har du gode ideer, eller er du mester i administration? Så er du måske den oplagte kandidat til menighedsrådsvalget 2012 i din kirke!

Læs mere på www.detragermig.dk

Kampagnemateriale til menighedsrådsvalget.

Aalborg Nordre provsti

Provst Ole Rysgaard Madsen

KONFIRMANDSTAFET

Gennem de seneste år har provstiets præster i begyndelsen af sæsonen planlagt en konfirmand-event, hvor en stor del af provstiets konfirmander deltager. Det har bl.a. betydet, at nogle af konfirmanderne nu i højere grad kender hinanden på tværs af sognene.

Den oplevelse af fællesskab mellem konfirmanderne har præsterne i den forløbne sæson forsøgt at bygge videre på ved gennemførelsen af en konfirmandstafet.

Konfirmandstafetten er ikke et stafetløb i traditionel forstand, men går i korthed ud på, at en

stafet i spånplade med symbolerne for tro, håb og kærlighed går på omgang i de deltagende sogne. Når et konfirmandhold har modtaget stafetten, dekorerer de så en brik til stafetten, der på den måde ender med at være ét stort farvestrålende symbol. Konfirmanderne skriver også videre på en fælles, fortsat historie (denne gang om pigen Sofia på 13 år, som man følger på hendes vej frem mod konfirmationen). Følgende søndag afleveres stafetten så af nogle konfirmander / forældre fra sognet ved gudstjenesten i det næste deltagende sogn, og på den måde bliver man ved, til man er nået hele raden rundt.

I den forløbne sæson deltog der konfirmander fra både by og land: Hold fra Ulsted, Øster Hassing, Vester Hassing, Vodskov, Hvorup (Nørre Uttrup), Horsens-Hammer, Nørresundby, Vadum, Sulsted (Vestbjerg) og Hals. Til slut endte stafetten på et samråd for provstiets præster, hvor den blev overrakt til provsten!

MENIGHEDSRÅDSVALG

I forbindelse med efterårets menighedsrådsvalg har man i endnu et af provstiets pastorater besluttet at slå menighedsrådene i pastoratet sammen. Det gælder i Horsens-Hammer pastorat. Ved sidste valg blev menighedsrådene i Øster Hassing og Gåser sogne slået sammen til et fælles pastorat-råd. Herefter er der kun et enkelt pastorat i provstiet, hvor man har 2 menighedsråd.

*Konfirmandstafetten, da den havde været rundt hos konfirmandholdene i provstiet.
Foto: Ole Rysgaard Madsen.*

Denne nye mulighed har således fundet god anvendelse i vores provsti, ligesom det også sker andre steder, og det er indtrykket, at der indtil videre har været stor tilfredshed med omlægningen.

Ved dette menighedsrådsvalg er der også åbnet for forskellige forsøg i forbindelse med valget. Umiddelbart kunne nogen måske mene, at det er der ikke behov for, men der viste sig i vores provsti stor interesse for muligheden af en 2-årig valgperiode, og det er endt med, at flere menighedsråd denne gang kun vælges for 2 år. Hvorvidt det så er en blivende tilstand er en anden sag – en forsøgsordning har man jo netop for at finde ud

af, om dette er en bedre vej frem og kan gøre flere interesseret i menighedsrådsarbejdet. Det er således en kendsgerning, at vi også i vores provsti har oplevet en vigende interesse for at stille op til menighedsråd, og kan en ændring af valgperioden ændre på det, kan det kun hilses velkomment.

SALG AF PRÆSTEBOLIG

I forbindelse med at en af sognets præster går på pension, har man i Lindholm sogn valgt at sælge den ene af sognets præsteboliger. Man har fået Kirkeministeriets tilladelse til at opslå stillingen uden bopælspligt og håber på denne måde at kunne tiltrække yderligere ansøgere, når der

*Traditionen tro var der friluftsgudstjeneste i Hammer Bakker 2. pinsedag. Alle deltagende præster og en par lægfolk medvirkede ved nadveruddelingen.
Foto: Christian Roar Pedersen.*

ikke er et absolut krav om, at præsten skal bo i tjenestebolig / bo i sognet. Det kan være ansøgere, hvor ægtefællen er præst, men også ansøgere, hvor andre forhold forhindrer, at man kan bo i sognets præstebolig.

Det er første gang, et menighedsråd i vores provsti har truffet en sådan beslutning, men det må forudses, at det fremover bliver mere almindeligt, at nogle af sognepræstestillingerne ved kirkerne i byerne ikke har tilknyttet tjenestebolig.

RENOVERING AF LØVVANGENS KIRKECENTER

Løvvangens Kirkecenter blev opført i 1978 og har været i brug i så mange år, at det trængte til en indvendig renovering. Lindholm menighedsråd har haft dette ønske gennem flere år, og nu blev der mulighed for at gennemføre arbejdet. Man har således brugt provenuet fra salget af præsteboligen samt yderligere midler afsat til formålet til at få finansieret en gennemgribende renovering af kirkesal, kontorer og konfirmandstue. Det samlede budget for projektet beløber sig til

3.350.000 kr. Arbejdet er i skrivende stund i fuld gang og menigheden afventer med spænding det færdige resultat, der ganske givet vil give en ny og noget anderledes oplevelse af især kirkerummet.

I forbindelse med arbejdets udførelse har alle sognets gudstjenester i en periode været henlagt til Lindholm Kirke.

NYT SOGNEHUS I HALS

Menighedsrådet i Hals har i det forløbne år fået et længe næret ønske opfyldt med igangsættelsen af byggeriet af Hals sognehus umiddelbart sydvest for Hals Kirke. Placeringen er valgt med omhu og giver en god sammenhæng mellem kirken, menighedslokalerne og kontorerne for kirke og kirkegård.

Baggrunden for gennemførelsen af projektet er den ret enkle, at konfirmandstuen ved Hals præstebolig var gammel og nedslidt, og de senere år i øvrigt også har været for lille til mange af de arrangementer, præster og menighedsråd har ønsket at afholde.

Skitse af Hals sognehus – set fra øst.

Arbejdet skrider planmæssigt frem, og datoen for indvielsen af huset er for længst fastlagt til den sidste søndag i november. Nok ikke en helt tilfældig dato, da det nuværende menighedsråd på den måde kan følge projektet helt til dørs.

Det samlede budget for projektet er på 8 mio. kr., hvoraf de 6 mio. lånes i stiftsmidlerne. Heraf er 300.000 kr. på forhånd reserveret til nedrivning af den gamle konfirmandbygning og etablering af garage og redskabsbygning til præstefamilien i stedet.

PROFIL

Arne Nyborg Thomsen, Ajstrup sogn.

*Arne Nyborg Thomsen.
Foto: Ole Rysgaard Madsen.*

Arne Thomsen er i øjeblikket formand for Ajstrup Menighedsråd. Han har siddet i menighedsrådet siden de unge år, og efter over 30 år som medlem af rådet, heraf en længere årrække som rådets kasserer, tog han en pause fra rådsarbejdet 2004 – 2008. Det var således en mand med stor erfaring fra menighedsrådsarbejde, der i 2008 vendte tilbage til rådet og blev valgt til formand.

Arne Thomsen har endvidere været kirkesanger ved Ajstrup Kirke siden september 1975, altså en periode på indtil videre 37 år. De seneste år har sognet haft 2 kirkesangere, der har delt arbejdet ligeligt mellem sig.

Arne Thomsen har gennem alle årene været meget vellidt og respekteret for sin måde at varetage opgaverne på, og han har haft en stor berøringsflade i sognet og har på afgørende vis været med til at præge det kirkelige liv.

Arne Thomsen har endelig også været medlem af provstiudvalget 1993-2001 og har således også her været med til at sætte sit præg på udviklingen i provstiet i bredere forstand.

PERSONALIA

Carl Hertz-Jensen, hidtilværende sognepræst i Horsens-Hammer pastorat har fået bevilget afsked efter ansøgning med udgangen af august måned 2012.

Niels Vejstrup Hansen, hidtilværende sognepræst i Lindholm pastorat har fået bevilget afsked efter ansøgning med udgangen af oktober måned 2012.

Aalborg Vestre provsti

GODTHÅB KIRKE 100 ÅR

Sognepræst Inge Frandsen

Godthåb kirke blev indviet den 18. august 1912 af biskop Poulsen fra Viborg stift. I år kunne kirken således fejre 100 år. Det skete med en festgudstjeneste søndag den 19. august, hvor biskop Henning Toft Bro var prædikant.

Forberedelsen til 100 års dagen er sket gennem hele året med foredrag om litteratur, musik, kunst/kunsthistorie, lokalhistorie samt film fra tiden omkring 1912.

Godthåb kirke er blevet bygget på initiativ af fabrikant Niels Zinck, som længe havde ønsket at byen skulle have sin egen kirke. Niels Zinck havde et stykke jord, som egnede sig til placering af kirke og kirkegård, og ud over jorden skænkede han også et kontant pengebeløb til inventar samt til vedligeholdelse af kirken i nogle år frem i tiden.

Sognepræst Chr. Wested i Øster Hornum, som Godthåb hørte til, var meget lydhør over for at skulle forrette gudstjeneste i Godthåb, og Ø. Hornum sogneråd ville endda yde løn til kirkesanger, organist og ringer, så med stor opbakning fra kirken i Øster Hornum samt fra byens egne borgere blev det besluttet, at der skulle samles ind til opførelsen af en ny kirke. Med et statstilskud på 18.500 kr. blev det muligt at finansiere selve

bygningen af Godthåb kirke, som kom til at koste godt 23.500 kr.

Arkitekt Hother Paludan har tegnet kirken, og det nedsatte kirkeudvalg ønskede at bygningen skulle hente inspiration fra Fjerritslev og Vejgård kirker, som var blevet opført nogle få år forinden. Resultatet blev en hvidkalket landsbykirke med en blanding af gotiske og romanske stiltræk.

Da klokken endelig kunne lyde ved indvielsen, skulle Niels Zinck have draget et lettelsens suk og have udbrudt: ”Gud ske lov”. Og så skulle han tilføjet: ”Gid den menighed, der bor her, må være glad ved kirkeklokkens kalden”.

Til festgudstjenesten ved 100 års jubilæet i år var der mange, som havde hørt de nu to store klokkers ringen. En stor del af de fremmødte gav udtryk for, at de var kommet for at fejre den kirke, hvori de var blevet døbt, konfirmeret og viet.

Efter gudstjenesten nedlagde Christian Zinck en krans på graven for sin oldefar.

I forbindelse med jubilæet er der udgivet et skrift, som fortæller om kirkens første begyndelse samt nogle historier, som ikke tidligere er blevet offentliggjort.

Godthåb kirke 1912. Foto: Jørgen Dalby-Jakobsen

*Festklædte mennesker
ved Godthåb kirkes
jubilæum.
Foto: John Knudsen*

32 ÅR I MENIGHEDSRÅDET

Birte Fjorback

*Interview med fmd. for St. Ajstrup menighedsråd,
Elmer Rasmussen.*

85 årige Elmer Rasmussen er stadig aktiv på sin gård nær St. Ajstrup kirke. Der er dyr på marken, en stor køkkenhave og hus at passe. Samtidig bruges en stor del af fritiden som aktivt medlem af menighedsrådet ved St. Ajstrup Kirke. Elmer har været medlem af St. Ajstrup Menighedsråd i 32 år – alle årene som formand. Elmer kom ind i rådet i 1980, hvor han afløste sin nu afdøde kone, der da havde været med i 27 år. Altså tilsammen 59 år.

Elmer Rasmussen og familien har altid været kirkeligt interesserede. Elmer er døbt, konfirmeret og viet i St. Ajstrup kirke. Og med ægteparrets 59 aktive år i menighedsrådet er der ikke noget

at sige til, at Elmer udtrykker det sådan: Det er ”min” kirke. Sognet tæller i dag 184 medlemmer af folkekirken.

SPÆNDENDE OPGAVER FOR KIRKEN

Af spændende opgaver for kirken og menighedsrådet nævner Elmer bygning af nyt graverhus. Alene drøftelsen, af hvor graverhuset skulle og måtte placeres på kirkegården, varede 5 år. Kirkelige opgaver skal igennem mange instanser før alle tilladelser er på plads.

Installering af nyt varmeanlæg i kirken og om-sætning af kirkegårdens stendige har også været opgaver Elmer og det øvrige menighedsråd har brugt en del tid på.

Der nævnes også de gode og traditionsrige sang-aftner i kirken. Sogneaftner med spændende indhold afholdt i pastoratets nye Sognegård i Far-

strup, men ikke mindst søndagens gudstjenester er et samlende punkt for menigheden.

KIRKELUKNING – IKKE HER!

For menighedsrådets arbejde er det også vigtigt at økonomien er i orden, hvilket kræver både omhu og omtanke.

Det er også vigtigt for Elmer som formand, at der er et godt samarbejde med præsten og de øvrige ansatte ved kirken.

Med hensyn til tidens spørgsmål om lukning af kirker er Elmer ikke i tvivl: "Det er da det ringeste de kan gøre!"

NYE KRÆFTER I RÅDET

Hvordan har det været at få nye og yngre kræfter gjort interesserede i arbejdet i menighedsrådet?

Ja, her fortæller Elmer, at han har brugt, at tage ud i sognet på besøg for at gøre andre interesserede i arbejdet. Det er altid lykkedes at få de mennesker, der er brug for som Elmer udtrykker det.

Inden længe skal Elmer igen ud "at se sig om i området" for at få en snak med sognets beboere og dermed finde interesserede til kirkens arbejde, så der er basis for nye kandidater til arbejdet i menighedsrådet.

*Christian Zinck nedlægger en krans på sin oldefar Niels Zincks grav.
Foto: John Knudsen*

Aalborg Østre provsti

Sognepræst Lise Lundgreen

PRÆSTEN OVERFOR DØD, LIV OG LÆRE – ET KURSUSFORLØB FOR PRÆSTERNE I AALBORG ØSTRE PROVSTI

Den sidste uge i marts flyttede provstiets præster ind på Løgumkloster Refugium for at følge 5 dages fælles kursus. Kurset var planlagt i et samarbejde mellem præsterne selv og lektor Benny Grey Schuster fra TPC.

Udgangspunktet for et sådant kursus er præsternes hverdag, hvor mødet med mennesker i mange forskellige livssituationer fylder. Kirkelige handlinger, undervisning, prædikenforberedelse, gudstjenesteplanlægning er kendte opgaver, men hvornår er der tid til at reflektere over hverdagen!

5 gode dage blev det til med ny inspiration.

Emnerne spændte vidt, centerleder Gitte Lund fra Kulturcenter Assistens fortalte om ”den postmoderne død”, især om den iscenesættelse af døden og afskeden som i dag foregår udenfor kirken. Hvilke tendenser rører sig i tiden, og hvad gør man, når man ikke har folkekirkens rum og ritualer at støtte sig til.

Valgmenighedspræst og dr. theol. Niels Grønkjær lagde op til debat med udgangspunkt i bogen: ”Den nye Gud”.

Siden fulgte en dag i værkstedet, dvs. en dag hvor undervisning af konfirmander var i centrum, og det er meget sundt at prøve tingene af på sig selv og hinanden, inden konfirmanderne dukker op. Finn Andsbjerg Larsen fra Folkekirkens Konfirmandcenter stod for undervisningen af os præster.

I forlængelse af kurset har provstiet nu kontakt til pædagogisk konsulent Bente Nielsen, og det er tanken, at præsterne i provstiet skal tilbydes supervision i forbindelse med konfirmandundervisningen.

I løbet af de 5 dage blev det også tid til besøg i 6 kirker i Esbjerg-området, besøg som skabte grobund for en ide om en undersøgelse af forholdet mellem teologi og kirkearkitektur i vores eget provsti, hvor vi jo er begavet med kirker både fra middelalderen og fra 1900-tallet.

Kurset blev sluttet af med et foredrag om folk og folkekirke i samtale ved sognepræst Jens Rønn Sørensen, særligt mødet omkring dåben fik plads. Men hele kurset har givet anledning til at tænke over, hvordan vi hver især varetager mødet og samtalen mellem folk og kirke.

Allervigtigst er dog, at det kollegiale fællesskab i provstiet er blevet styrket. Efterfølgende er der etableret en studiekreds i provstiet, hvor vi som

Nye undervisningsformer prøves på præstehøjskolen.
Foto Benny Grey Schuster.

kolleger kan mødes, læse og diskutere faglitteratur, så der bygges videre og ovenpå det gode kursusforløb.

KIRKEVÆRGE I 42 ÅR

Menighedsrådsmedlem og lærer Merete Aarup-Kristensen

Alligevel blev det ikke til Den Kongelige Fortjenstmedalje i sølv, som kan tildeles for en fortjenstfuld indsats efter mindst 40 års uafbrudt ansættelse inden for samme område i det offentlige.

Rigmor Sørensen fortæller, at Fortjenstmedaljen var på tale, men at man mente, at der ikke sammenlagt var nok arbejdstimer i hendes tillidspost som kirkeværge ved Mou Kirke i mere end 40 år. Hun var lidt skuffet – hun ville gerne have været

på Amalienborg for at takke Dronningen og få en lille sludder med majestæten.

25-ÅRS OG 100-ÅRS JUBILÆUM

Men større er skuffelsen heller ikke. Rigmor Sørensen ser tilbage på et langt godt liv med mange gode oplevelser med det, som hele livet har fyldt meget i hendes tilværelse – kirken. Som noget helt specielt kunne slægten i 1986 holde 100-års jubilæum som kirkesangere. Hendes bedstefar blev i 1938 afløst af hendes far. Han overdrog i 1970 hvervet til Rigmor Sørensen, som bestred det til 1995, hvor der blev holdt en kombineret 25-års jubilæums- og afskedsfest for hende. I 1970 tiltrådte hun også som kirkeværge. Her skulle hun ”se til, at kirken og kirkegården var i sømmelig stand”. I dag har tillidshvervet skiftet karakter – før skulle folk, hvis de var utilfredse med noget, henvende sig til kirkeværgen. Sådan er det ikke i dag. Nu er det kontaktpersonen. Rigmor Sørensen, som er født i 1926, betegner sig selv som computeranalfabet, så hun er glad for, at gravstedsprotokollen ved Mou Kirke stadig føres på den gammeldags facon. Førhen var det også kirkeværgen, der vaskede alterdugen og det øvrige linned ligesom alterkalken, disken og særkalkene. Kirkesangeren kom i god tid for at skulle hænge salmenumrene op, tænde lys og fortælle præsten, hvornår der var gudstjeneste næste gang, så han kunne offentliggøre det fra prædikestolen.

ET ENESTÅENDE VÆRK

Ved menighedsrådsvalget i 2008 var det egentlig Rigmor Sørensens mening, at hun ikke ville genopstille. Men alle de øvrige menighedsrådsmedlemmer var tilflyttere, så man ønskede, at Rigmor Sørensen skulle tage en periode mere.

Det ville være godt med et menneske, der havde tilknytning til stedet, en tovholder. Det viste sig at være en god idé, for netop i denne periode skulle den store renovering af kirken finde sted. Rigmor Sørensen nød at komme i kirken, mens håndværkerne arbejdede. Hun havde fortalt dem, at de måtte finde sig i, at hun gik rundt mellem dem med sit fotografiapparat. Hun havde nemlig fået den idé at forevige renoveringen i både billeder og tekst, hvilket der er kommet et digert illustreret værk ud af. Beretningen var til lokalhistorisk forening, som Rigmor Sørensen har været æresmedlem af i 25 år. Helt computeranalfabet er Rigmor Sørensen ikke, for hun havde til det store arbejde lånt en pc af sit barnebarn, og hun var blevet helt fortrolig med skriveprogrammet. Det er bare ikke blevet holdt ved lige, siger hun lidt beklagende. Værket er enestående, idet hun

var den eneste, der fulgte renoveringen fra start til slut og fotograferede og skrev alt ned i det år, den stod på, og kirken var lukket. På den anden side var håndværkerne imponerede af, at kirkeværgen vidste så meget om inventaret. Som kilde brugte hun sin bedstefar, lærer N. C. Pedersens fem håndskrevne bøger, hvori han med pen og penneskaft efter 46 års virke ved Mou Skole nedskrev bl.a. egnens historie. Han døde i 1944.

DET FORGYLDTE KORS

Rigmor Sørensen havde et godt samarbejde med kunstneren, Maja Lise Engelhart, som farvesatte kirkerummet i nye, lyse farver, lavede den firkantede alterskranke om til en buet, som harmonerede bedre med hvælvingen og lavede et nyt altertæppe. Der var ingen vilde ideer – dog syntes Rigmor Sørensen, at rosetterne i kirkebænkegavlene var blevet for skrigende gule. Hun havde foreslået dem forgyldt med bladguld, men det ville blive for dyrt. Til gengæld forgyldte arkitekten et lille kors på orglet. Rigmor Sørensen var glad, men også lidt bekymret og spurgte ham, hvordan han ville forklare det. Så ville han svare, at han var blevet bestukket med småkager. Rigmor Sørensen havde nemlig op til jul gavmildt uddelt smagsprøver på sine julesmåkager til alle, der arbejdede med renoveringen – en syssel, hun også havde overskud til. Genindvielsen fandt sted den 11. januar 2009 med en festgudstjeneste ledet af daværende biskop Søren Lodberg Hvas.

ENESTE LÆGPERSON I EN LÆRERSLÆGT

Rigmor Sørensen kan se tilbage på et begivenhedsrigt liv. Hun bor i det hus, hun flyttede ind i, da hun som 20-årig blev gift med en tømrer. Snart overtog de tømrer- og snedkermesterfirmaet ved

svigerfaderens alt for tidlige død. Rigmor Sørensen har to voksne børn, hvoraf én er lærer som hendes bedstefar, far og tre søskende. Men Rigmor Sørensen, som ikke har en egentlig uddannelse, er den eneste i søskendeflokken, der har været kirkesanger. Hun har endvidere fem børnebørn og seks oldebørn. Rigmor Sørensen passer selv sit hus og sin parklignende have. Græsset slår hun ved hjælp af en havetraktor. Hun har i 2010 været til familiekomsammen i Maine, USA, hvor også hendes nulevende to søskende, en søster på

94, som stadig kører bil, og en bror på 88 deltog. – For som hun siger: ”Jeg ældes kun udenpå.” Men når man ser hende og taler med hende, må man sige, at årene har været nådige – også mod hendes ydre.

Fortjenstmedalje eller ej – Rigmor Sørensen har ydet en enestående indsats for kirkelivet i Mou sogn, hvilket mange er hende dybt taknemmelige for.

PERSONALIA

*Hanne Moesgaard Skjesol,
Mou, er fratrådt pr.
31. august 2012.*

*Sognegården, Storvorde
og Sejflod sogne.
Foto: Niels Clemmensen.*

Brønderslev provsti

Provst Yvonne Nielsen Alstrup

TO GAMLE DAMER

I oktober måned fyldte to af provstiets kirker 100 år, og det skulle selvfølgelig fejres.

JUBILÆUM I Ø.HJERMITSLEV KIRKE

Den 9.oktober 2011 kunne Ø.Hjermitslev kirke fejre sin 100 års dag. Alle sejl var sat, og kirken blev fejret med god mad, taler og kunst. Dagens indledtes med en festgudstjeneste varetaget af vores Biskop Henning Toft Bro, og kirken var propfuld. Alteret var smykket med en ny smuk alterdug, udarbejdet af Dorte Larsen og Tina Birkbak. Efter gudstjenesten afsløredes menighedsrådenes gave til kirken. "Himmelstigen" er inspireret af Led Zeppelins klassiker "Stairway to Heaven", og kunstneren er John Ryel Jakobsen.

Melholt kirke.

Foto: Jeanette Lønstrup Geller

Derefter kunne alle gå til et stort festtelt, hvor der blev budt på god mad og drikke. Blandt talerne var biskop Henning Toft Bro, borgmester Lene Hansen, tidligere provst Ole Skovgaard Sørensen samt forhenværende præst Helge Rørdam Madsen og flere andre. Der blev samlet ind, og i dag kan menigheden glæde sig over en smuk ny alterkande samt oblatæske.

FESTGUDSTJENESTE I MELHOLT

Sognepræst Jeannette Lønstrup Geller fortæller om dagen: Den 30.oktober 2011 kom biskop Henning Toft Bro forbi og holdt festgudstjeneste i Melholt kirke i anledningen af kirkens 100 års jubilæum. Efter gudstjenesten fortsatte festlighederne i Melholt forsamlingshus, hvor menighedsrådet havde arrangeret en stor frokost, og hvor de fænomenale Korsbæk TRIO underholdte med musikalske indslag. Derudover blev jubilæet fejret ved, at lokalhistorikeren Lene Dige fortalte om, hvordan det egentlig gik til, at vi fik en kirke i Melholt for 100 år siden. Ved 100-års jubilæet blev der desuden indsamlet knap 5000 kr. til en skulptur, der kan erstatte den klokke, som desværre blev stjålet fra Melholt kirkegård i 2011.

NÅR DRØMME BLIVER TIL VIRKELIGHED....

Den 5.november 2011 afholdt vi visionsdag med fokus på det kirkelige liv i provstiet. Menighedsrådsmedlemmer, præster og medarbejderrepræsentanter var inviteret til en dag med fokus på

visioner for det kirkelige liv i provstiet. Konsulent Kirsten Moesgaard Andersen stod i spidsen for en spændende dag, hvor næsten 100 var mødt op.

Dagen blev præget af gode indlæg og spændende diskussioner og mandede ud i, at der blev nedsat 6 arbejdsgrupper med hver deres fokusområde:

GUDSTJENESTEFORNYELSE

Gruppen har i første omgang primært arbejdet med at skabe fælles fokus på ”Fyld Danmarks kirker” den sidste søndag i september. Det er blevet til ”Fyld provstiets kirker” med et idekatalog til sognene, så konceptet er let at gå til. Man har udarbejdet fælles plakat, og der er mulighed for fælles annoncering. Mange sogne har tilmeldt sig, og gruppen forventer, at der følges op med flere ”fyld kirken” gudstjenestedage i 2013. Gruppen arbejder derudover med mange spændende ideer bl.a. en fremtidig, fælles gudstjenesteinspirationsdag i provstiet.

UNDERVISNING

Alle pastorater i provstiet får mulighed for at benytte sig af et rejsende ungdomsgudstjenestetilbud, der består af band, kor og drama. Der er allerede nu arrangeret samtaledag på Dronninglund efterskole med henblik på at skabe fokus på projektet blandt provstiets unge. Gruppen arbejder også videre med et rytmisk musikprojekt, ansættelse af skole-kirkekonsulent og evt. fælles provstiansættelse af sognemedhjælper bl.a. til hjælp i forbindelse med minikonfirmandundervisningen i de mindre sogne.

DIAKONI

Vi er et provsti med to større byer og en del mindre landsbyer. Diakonien har været varetaget i de store byer, men gruppen har et ønske om at udvide de eksisterende tilbud, sådan at folk fra hele provstiet får mulighed for at benytte sig af tilbuddene. Gruppen vil i første omgang give alle sognebørn i provstiet mulighed for at deltage i Juleaften arrangement i Brønderslev, så der arrangeres fælles annoncering og transport. Derudover sprudler gruppen af gode ideer: arrangementer for alene-mænd og/eller alene-mødre, lektiecafé, morgentelefontjeneste, besøgstjenester og fokus på diakoniens dag.

KOMMUNIKATION

Denne gruppe har haft tre hovedarbejdsområder: Fælles kirkeblad, provstologo og provstihjemmeside. Alle tre områder kan være med til at styrke kommunikationen indadtil i provstiet mellem sognene men også udadtil til sognebørn og stift. Logoet har 1.prioritet, idet gruppen anfører, at det kan medvirke til at støtte en følelse af fælles identitet i provstiet. Derefter vil man koncentrere sig om hjemmesiden, idet den også skal være fundament for kommunikation af arbejdsgruppernes arbejde og ideer til menighedsrådene.

PERSONALIA

Poul Krabbe Poulsen, sognepræst kb. i Dronninglund-Dorf pastorat, gik på pension den 1. december 2011.

Rune Leo Thomassen tiltrådte stillingen som sognepræst kb. i Dronninglund-Dorf pastorat den 1. august 2012.

Et blik på de smukke nye faciliteter i Dronninglund.

DRIFT

Når man ser på provstiets samlede økonomi, så er det tydeligt, at vi har nogle poster, der sluger rigtig mange ressourcer. Denne gruppe har sat sig selv til opgave at undersøge, hvorvidt der kan spares midler ved at samle sig om indkøb og udførelse af særlige opgaver. Der er indkøbt dataloggere til alle provstiets kirker, der kan registrere energiforbrug, og man undersøger mulighed for fælles indkøb af el, olie og gas. Der har været fokus på fælles udbud af kalkning af hvide kirker, og dette arbejde medførte en provstidag, hvor en murermester var indkaldt mhp. at rådgive om kalkning.

REKRUTTERING

Mange menighedsråd giver udtryk for, at det er en udfordring såvel at fastholde nuværende menighedsrådsmedlemmer som at rekruttere nye. Man oplever, at de administrative opgaver er blevet flere, og at der derfor ikke er tid til det man egentlig gerne vil arbejde med, nemlig det kirkelige liv. Man har i gruppen fokuseret på menighedsrådsvalget 2012, og udarbejdet forslag til fælles annoncering i forbindelse med valget. Derudover har man udsendt "to-do-lister" til rådene, så opgaver i forbindelse med valget blev mere overskuelige og sidst men ikke mindst sat fokus på de stiftsarrangementer, der retter sig mod valget.

Det er en fornøjelse at følge med i arbejdsgruppernes arbejde, og det er tydeligt, at drømme kan blive til virkelighed, når vi slår kræfterne sammen.

VISIONSDAG FOR KIRKEGÅRDSDRIFTEN

Den 7. marts i år samledes vi for at drøfte fremtidens kirkegårde i provstiet. Vi havde sat provst Søren Peter Hansen, Syddjurs, i stævne for at komme

med indlæg og lede dagen. Alle medarbejdere på kirkegårdene samt medlemmer af kirkegårdsudvalgene var inviteret til at deltage. Det blev en dag med fokus på samdrift og samarbejde, og det var tydeligt, at mange medarbejdere syntes om denne udvikling, og at man ønskede, at menighedsrådene fremmede dette i deres fremtidige arbejde. Der er som følge af dagen nedsat et udvalg i provstiet, der arbejder videre med drøftelserne om struktur og drift for fremtidens kirkegårde. Udvalget vil arrangere en ny provstidag i foråret 2013.

INDVIELSE AF NYE KIRKEGÅRDSFACILITETER I DRONNINGLUND

Fredag den 15. juni 2012 blev den nye kirkegårdsbygning i Dronninglund indviet. Der var inviteret 80 gæster, dels provstiudvalg, menighedsrådsmedlemmer fra nabosognene, håndværkere, medarbejdere og præster.

Bygningen er smukt udført og indgår naturligt i omgivelserne ved Dronninglund kirke og slot. Den nye bygning huser værkstedsbygning, kontorfaciliteter samt kapel med køl. Sidst nævnte er til brug for sognene i den østre del af provstiet, idet der er et godt og veletableret samarbejde mellem kirkegårdene for flere sogne i området.

En markant personlighed i provstiet, Anders B. Hummelmose

MENIGHEDSRÅD

Hvad driver værket? – det spørgsmål kan jeg somme tider stille mig selv! Efter 16 år i menighedsråd og 8 år i provstiudvalg, er der gået et utal af timer med dette arbejde. Opgaver, der har været spændende, udfordrende, træls, slidsomme, sjove, m.m., men alt i alt er det de gode oplevelser undervejs, der har givet lysten til at fortsætte i så mange år og at bruge tiden.

Grunden til at jeg gik ind i arbejdet og en af grundene til, at jeg har fortsat med det, er godt beskrevet i menighedsrådsløftet: ”Undertegnede erklærer herved på ære og samvittighed at ville udføre det mig betroede hverv i troskab mod den danske evangelisk-lutherske folkekirke, så at den kan byde gode vilkår for den kristne menigheds liv og vækst.” Jeg ønsker at være med til at udforme og udvikle Folkekirken, der hvor jeg bor, så den fortsat får gode vilkår for at bringe evangeliet ud til danskerne i dag.

Jeg har altid været aktiv i forskellige kirkelige organisationer, og jeg vil gerne være med til at knytte kirken og de kirkelige organisationer tættere sammen, for de kan ikke undvære hinanden. Som forældre har jeg haft specielt fokus på kirkens tilbud til børn og unge. De nye tiltag, som vi har oplevet i vort sogn i de år jeg har været med, har været med til at give mig lyst og energi.

PROVSTIUDVALG

Opgaverne i provstiudvalget bliver som i menighedsrådet flere og flere. Men det giver også bedre

Anders B.
Hummelmose

mulighed for at være med til at give folkekirken gode vilkår i provstiet. Arbejdet i provstiudvalget er også faglig begrundet, ud fra min interesse for økonomi via min uddannelse og arbejde. Ikke mindst, når der som de seneste år har været færre penge at gøre godt med. Samtidigt har der været et ønske om at ”flytte” penge til det kirkelige arbejde og bruge mindre på mursten og kirkegårde – en udfordrende opgave. Det er vigtigt, at vi i provstiudvalget er med til at understøtte de tanker og ideer de enkelte menighedsråd har, så vi på denne måde er med til at give lyst og inspiration til arbejdet i de enkelte menighedsråd.

På mange områder i vort samfund sker der tættere samarbejde, det tror jeg også vil ske indenfor kirken. Ikke på bekostning af de mindre sogne, men i et samarbejde mellem store og små sogne, som alle kan være med i. Det betyder også, at de økonomiske midler i stigende grad vil blive brugt til opgaver på tværs af sognene. Samarbejde mellem sognene og med provstiudvalget bliver særdeles vigtigt i de kommende år, så vi også fremover må have en levende og aktiv folkekirke.

PERSONALIA

Claus Muld fratrådte den 30. juni 2012 stillingen som sognepræst kb. i Brønderslev-Serritslev pastorat

Gitte Lykke Andersen tiltrådte stillingen som sognepræst kb. i Brønderslev-Serritslev pastorat den 1. juli 2012

Frederikshavn provsti

Provst Jens Jacob Jensen

Fornuftsægteskab er ifølge ordbogen et ægteskab som indgås af praktiske, f.eks. økonomiske eller politiske, årsager. I overført betydning drejer det sig om samarbejde eller alliance mellem to parter, der indgås, evt. med en vis modvilje, fordi det anses for at være det fornuftigste.

En del menighedsråd indgår i øjeblikket fornuftsægteskaber med hinanden – og mange overvejer. Det er vanskeligt for mindre menighedsråd at klare sig alene med de krav, som stilles og med den stramning af økonomien, som sker. Erfaringen viser så heldigvis, at det, som begynder som

et fornuftsægteskab, over tid kan udvikle sig til et lykkeligt kærlighedsforhold, hvis begge parter går ind i forholdet med vilje til, at det skal lykkes. Sådan er det også med menighedsråd.

I Albæk-Lyngsø begyndte de to menighedsråd at holde fællesmøder tilbage i 2006 og i forbindelse med menighedsrådsvalget i 2008 slog menighedsrådene sig sammen – og igen 2 år senere valgte de to sogne at slå sig sammen. Og samtidig er det lykkedes at etablere et nyt sognehus med fælles graverfaciliteter i Lyngsø, som nu er under opførelse og vil stå færdig inden kirkeåret slutter.

Også Skæve og Hørby er godt på vej ind i et fornuftigt samarbejde, tvunget sammen af omstændighederne, da biskoppen valgte at slå sognene sammen til et pastorat med Mette Volsgaard, Skæve som præst. Pastoratet blev etableret 1. januar 2012 og de to menighedsråd/sogne har allerede i stor samdrægtighed besluttet at etablere fællesråd ved valget.

I Understed og Karup etableres også fælles menighedsråd efter valget efteråret 2012, ligesom Aasted-Kvissel i god ånd fortsætter med fællesråd, som man lidt nødtvungent fik ved sidste valg.

I Strandby festede man 22. januar i forbindelse med indvielse af det nye kirkecenter, som giver en fantastisk ramme for det folkekirkelige liv.

Organist ved Skagen kirke og amatørornitolog Ian Heilmann deler sin indsigt i fuglelivet på Grenen med præster på sommerkonvent.

Stemningen var mere mat i Elling, da man i forbindelse med præsteskitte måtte konstatere, at embedsboligen formentlig er kassabel og enten må totalrenoveres eller der må bygges nyt.

Abildgård er i gang med et større projekt, hvor først embedsboligen i Vejlegade isoleres og hvorturen senere kommer til boligen på Hans Tausensvej.

I Skagen glæder man sig over at sognepræst Henrik Bang-Møller nu er flyttet ind i en splinterny, moderne energirigtig embedsbolig 100 m fra den gamle kondemnerede bolig.

Aalbæk kunne i efteråret 2011 tage et nyt stort anlagt kirkegårdsafsnit i brug.

*Fra provstesyn:
Kniv dybt i rådden egeplanke.*

Efteråret 2012 får samtlige sogne en Brandsoftkalender stillet til rådighed via provstiudvalget. Den kan bl.a. bruges til – på en nem måde – at planlægge medarbejdernes arbejdstid og rådighedstid, som de nye overenskomster kræver. Ligeledes kan kalenderen bruges, hvis/når sogne vil samarbejde om brug af medarbejdere over sognegrænser.

*Provstiets bygnings-
sagkyndige William
Andersen i marken
vejleder menigheds-
rådene.*

PERSONALIA

Sognepræst Kristian Brogaard ansat 15. januar 2012 og indsat 29. januar i Abildgård sogn både som sognepræst i Abildgård og som ungdomspræst i Frederikshavn provsti. Udpeget som gymnasiepræst i Frederikshavn 14. juni 2012.

Sognepræst Viggo Ernst Thomsen ansat 1. februar og indsat 12. februar 2012 i Bangsbostrand sogn

Sognepræst Carl Brian Christensen, Elling er 31. juli 2012 afskediget som sognepræst i Elling – Jerup efter anmodning.

SKOLEKONSULENT INGER RØGILD

Provst Jens Jacob Jensen

'Det handler om samarbejde i gensidig respekt og dialog'. – 'Det handler om viden om kristendommen.' Udtalelserne kommer fra skolekonsulent Inger Røgild, der nu i 4 år har sat sit markante præg på Folkekirkens skoletjeneste i Frederikshavn Provsti.

Tjenesten blev oprettet af menighedsrådene i fællesskab med det formål på skolens præmisser at støtte kristendomsundervisningen. Inger Røgild er en højt kvalificeret og kompetent konsulent, der nyder bred anerkendelse for sin faglighed.

Skoletjenesten bygger på den nære personlige kontakt med skoler, skoleledere og lærere. Det betyder, at den service og de projekter, skoletjenesten tilbyder, udspringer af de lokale skolars / læreres ønsker og behov. Den personlige og løbende kontakt Inger Røgild har til skolerne betyder også, at projekter konstant er i udvikling og tilpasning.

DEN PERSONLIGE KONTAKT

Inger Røgild kom fra en stilling som lektor i kristendomskundskab/religion ved professionshøjskolen University College Nordjylland, Lærerruddannelsen i Hjørring og har undervist vordende lærere i faget kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab og på linjefaget kristendomskundskab. Hun har en 'Masteruddannelse i Citizenship' og har holdt mange efteruddannelseskurser for lærere – især efter at Kristendomskundskab blev et prøvefag (2007) og har derfor i sit arbejde som konsulent haft en stor

fordel af at kende mange af de lærere i forvejen, hun møder på skolerne. Den personlige kontakt er vigtig.

I øvrigt sidder Inger Røgild i Religionslærerforeningens bestyrelse, og har fingeren på pulsen m.h.t. fagets udvikling.

LOKALE PROJEKTER

Skoletjenesten har kontor på havnen i Frederikshavn i FME-bygningen. Men det er ikke her, skolekonsulenten opholder sig mest. Arbejdet foregår ofte gennem samtaler ude på skolerne. Besøg på skolerne sker altid efter aftale. 'F. eks blev jeg inviteret til at arrangere en fagdag om de bibelske fortællinger for indskolingen i Skagen' – fortæller Inger. 'Men når jeg så er der, kommer andre lærere hen og skal have hjælp til 'noget med salmer' i de ældste klassetrin. Det får de, og det udvikler sig til et salmesangsprojekt, specielt tilpasset forholdene i Skagen, hvor også sognepræst Lisbeth Torp er involveret'.

Men samme projekt er siden tilpasset og brugt også på andre skoler, fordi de har hørt om det.

Inger Røgild har lavet mange undervisningsprojekter til skolerne. Når et projekt er færdigt, inviterer hun typisk til en kursusdag. Lærerne kan også bare få materialet tilsendt. På kursusdage kommer de med spørgsmål. Det sker også, at den lokale præst / sognemedhjælper deltager, og der kan opstå et fagligt fællesskab, som skaber respekt om faget, og det at kirken kan bruges. Inger glæder sig over samarbejdet med flere af provstiets præster.

'Det er vigtigt, at projekterne er synlige, og at de bliver brugt' – siger Inger

'Det er godt for faget, at det er blevet et prøvefag. Skole-kirketjenesterne er med til at minde om, at faget er et vigtigt fag. Det skal tages alvorligt; der er en kulturarv, man må beskæftige sig med, både på det personlige plan og i et større perspektiv.' Fortsætter Inger – 'Det faglige indhold er vigtigt. Kristendomskundskab er et fag, som giver viden og kræver stillingtagen?'

I øjeblikket arbejder Inger med et projekt med ritualer for indskoling, hvor der tages fat på de 3 ritualer: dåb – bryllup – begravelse, et projekt som naturligt lægger op til besøg i kirken.

Kirketouren er et stort filmprojekt, som netop nu efteråret 2012 er åbnet på hjemmesiden <http://www.kirketour.dk/>. Projektet er udarbejdet i et tæt samarbejde mellem de 4 skolekonsulenter i Aalborg stift. De 4 korte film er spændende filmet af Christian Toft Bro og viser glimt fra kirker i stiftet fra 4 typiske tidsperioder – middelalder – gotisk tid – nyere og moderne tid. Der er til hjemmesiden, hvor filmene kan ses, knyttet en lærervejledning med elevopgaver til projektet. Filmene er primært fremstillet til brug i skolerne, men vil også finde anvendelse i konfirmandundervisningen.

BIBELSELSKABETS UNDERVISNINGSMATERIALER

Alt, hvad den produktive Inger Røgild arbejder med, hænger sammen.

Inger Røgild på arbejde

Da kristendomsfaget blev prøvefag i 2007 henvendte Bibelselskabet sig til Inger, om hvad man kunne bruge som materiale. Det førte til udarbejdelsen af undervisningsmaterialet 'Starthjælp'. Efterfølgende har Inger udarbejdet en meget rost "Skolebibel med guide og leksikon", som lærerne er glade for. 33 lærere i Skagen og Frederikshavn har deltaget i kursus i bibelkundskab, om hvordan man bruger "Skolebibelen". Det er også blevet til en bog en bog om Paulus (som også findes som e-bog). På 'Religionernes dag' (13/9-12) er det planen, at der skal udkomme en undervisningsbog om 'Den røde tråd i kristendommens historie' for mellemste klassetrin. (Alle udgivelser er sket på Bibelselskabets Forlag).

PERSONALIA

Sognepræst Mette Volsgaard, Skæve er med virkning fra 1. januar 2012 samtidig ansat som sognepræst for Hørby pastorat og indsat i Hørby kirke 15. januar 2012.

Hjørring Søndre provsti

Provst Lars-Erich Stephansen

PEDER FUTTRUP KJÆR

Futtrup Kjær er 95 år og muligvis landets ældste menighedsrådsmedlem. Efter 28 år i Maarup menighedsråd har han besluttet sig for ikke at stille op til menighedsrådsvalget i november. Han er kasserer og var selv regnskabsfører indtil indførelsen af det nye konteringssystem for 3 år siden. Han er stadig skarpere end de fleste, når det gælder at holde hus med pengene og kontrollere, at fakturaerne ikke indeholder flere poster, end menighedsrådet har bestilt. Han var en af de første, der gik over til at bruge pc til regnskabet; men selv om han allerede da var oppe i årene, kunne hotline-folkene ikke rende om hjørner med ham.

Engang da Futtrup Kjær skulle afslutte årsregnskabet, havde han således glemt proceduren for, hvordan programmet gør det automatisk. Han kontaktede hotline og fik hurtigt genopfrisket hukommelsen: Nåh ja, selvfølgelig! Det var sådan det var. Så fik han en regning på omkring 1.000,- kr. for en times assistance. En time! Det havde højst taget 10 minutter. Futtrup Kjær ringede til hotline, det måtte være en fejl. Men nej, de tog altid betaling for hver påbegyndt time. Nå, nå, er det sådan det hænger sammen. Er det nu også rimeligt? Men Hotline var hverken til at hugge eller stikke i. Jamen, så er det jo sådan... hvordan er vejret for restenovre hos jer? Spurgte Futtrup. Her har vi haft sådan en forfærdelig masse blæst. Har I også haft det? Han sludrede løs om stort og

Futtrup Kjær ved pc'en

småt og mærkede, hvordan Hotline begyndte at tromme utålmodigt med fingrene, inden han endelig brød ind og sagde, at han ikke havde tid til at snakke mere. Har du ikke tid? Jamen du skylder mig stadig 3 kvarter! Så fik Futtrup Kjær en ny faktura på det halve beløb.

Lønstrup kirke og dermed også provstiet har haft stor gavn af Futtrup Kjærs omhyggelige købmandsskab på alle måder. Han har været lige så samvittighedsfuld som kirkeværge og kontaktperson, og han vil komme til at savne arbejdet meget. Adspurg, hvad det vigtigste ved kirken er, falder svaret prompte: Gudstjenesterne! Dem kan han forhåbentlig stadig passe, selv om han nu holder op i rådet. Og det bedste, han har været

med til? Anskaffelsen af teleslynge, så man kan høre, hvad der bliver sagt.

Det gjorde ikke noget, om der var flere – og knapt så gamle – med Futtrup Kjærs engagement.

UNGDOMSPRÆST

Fra 1. september 2012 er Oral Shaw ansat som ungdomspræst kvote 50 % i Hjørring-provstierne. Det har længe været et ønske fra mange sider, at der blev gjort en særlig indsats for aldersgruppen 15 år og opefter. Da unge menneskers interesser og fritidsliv i udpræget grad går på tværs af sognegrænser, er det tanken at etablere et samarbejde på tværs af sognegrænserne omkring denne målgruppe med Oral Shaw og en støttegruppe som tovholdere. Provstiudvalget har afsat et pænt rådighedsbeløb, så der også er midler til at komme godt i gang med projektet. Forhåbentlig kan vi fortælle godt nyt om det næste år.

LØKKEN SOGNEGÅRD

Sognepræst Niels Clemmensen, Børglum

Gennem 25 år eller mere har der været et erkendt behov for en ny og større konfirmandstue i Løkken. Den eksisterende konfirmandstue er fra den gang, da konfirmanderne sad på bænke, der var stillet op i rækker. Borde var der ikke plads til.

Skiftende provstiudvalg har gennem årene valgt at give højere prioritet til andre presserende opgaver. Præsterne i Løkken har i mellemtiden kunnet glæde sig over det gode forhold til Løkken Skole, der har stillet lokale til rådighed for konfirmandundervisningen.

Etableringen af Løkken Storpastorat i 2010 blev løftestangen for løsningen af lokalemanglen. Søndag den 24. juni blev Løkken sognegård indviet med festgudstjeneste ved biskop Henning Toft Bro og efterfølgende kirkefrokost i de nye lokaler.

Storpastoratet består af Løkken, Rubjerg, Lyngby, Jelstrup, Børglum og Vrensted sogne med præsterne Tove Brogaard, Løkken, Karsten Erbs, Vrensted, og Niels Clemmensen, Børglum.

Med etableringen af storpastoratet er der opstået nye behov. Sognepræst Tove Brogaard er kirkebogsførende sognepræst for alle seks sogne. Det har betydet større krav til kontorfaciliteter, hvor der også skal være plads til præstesekretæren, der bl.a. har det daglige arbejde med kirkebogsføringen. Et andet behov er opstået fra en uventet kant, idet ændringer af skolestrukturen har gjort det hensigtsmæssigt at samle al konfirmandundervisning i Løkken.

Sognegården indeholder derfor kontor til præstesekretær, et fælles kontor for præst og organist, en rummelig hall og et stort mødelokale, der kan deles med en foldevæg, så der er to konfirmandstuer.

Arne Christensen, Løkken, kunne ikke forestille sig et mødelokale uden klaverledsagelse til fællessangen, så derfor har han doneret et flygel til sognegården.

Sognegården er for hele storpastoratet. Derfor har menighedsrådene nedsat et aktivitetsudvalg med medlemmer fra alle menighedsrådene.

PERSONALIA

Sognepræst (kbf) i Bistrup sogn siden 1. juli 1992, Kaj Anker Jensen, f. 24. juli 1946, gik på pension 1. februar 2012.

Michael Esper Andersen, f. 3. marts 1962, blev ansat som sognepræst (kbf) i Bistrup sogn 1. august 2012 og ordineret i Aalborg Domkirke 9. august 2012.

Menighedsrådene har endvidere besluttet, at sognegården også kan stilles til rådighed for kulturelle arrangementer i mere bred forstand, og at den kan anvendes til sociale og diakonale formål.

Arkitekt Jørgen Ussing, Løkken, har tegnet sognegården. Han fortæller, at det har været ham magtpåliggende at få bygningen til at falde godt i tråd med kirken, der er fra 1898, og med præstegården, der ligger på den anden side af vejen. Som kirken er sognegården opført i røde mursten med samme forbandt, og det helvalmede tegltag sender en venlig tanke til præstegården, der har samme type tag. Endelig er der en atriumgård, der er inspireret af de gamle klostergårde.

Det er et særdeles vellykket byggeri. Så snart man kommer ind i hallen får man en fornemmelse af, at her er der rart at være. Og udenfor i sommervarmen er det betagende at se forbigående turister tage kameraet frem og fotografere bygningskomplekset. Det er tegn på, at det er lykkedes at forene gammelt og nyt på en harmonisk måde, så det falder naturligt ind i bybilledet.

Kirkens personale har fået nogle gode rammer for deres daglige virke, og menigheden har fået et kirkeligt forsamlingshus med de bedste rammer for udfoldelse af det kirkelige liv.

*Den nye sognegård og den gamle kirke i Løkken.
Foto: Niels Clemmensen*

Nadveren. Udsnit af Christen Billedsniders altertavle i Sct. Catharinæ kirke, Hjørring, fra 1651-52, med Johannes Kontrafejers staffering fra samme tid. Foto: Niels Clemmensen

PERSONALIA

Sognepræst i Sct. Catharinæ sogn siden 1. december 1981, Aase Knak, f. 30. juli 1950, gik på pension 1. september 2012.

Sognepræst ved Sct. Clemens kirke i Randers, Oral-Franciz Valgaard Shaw, f. 20. april 1973, er ansat som sognepræst i Sct. Hans – Sct. Olai pastorat og som ungdomspræst i Hjørring-provstierne fra 1. september 2012.

Sognepræst i Tversted-Uggerby pastorat, Thomas Reinholdt Rasmussen, f. 29. februar 1972, er ansat som sognepræst i Sct. Catharinæ sogn fra 1. september 2012.

Hjørring Nordre provsti

Provst Ole Dybro

I Hjørring Nordre provsti har det seneste år været præget af, at der i år er menighedsrådsvalg – der var projekter, der skulle færdiggøres og andre, som det siddende menighedsråd ønskede at lægge kølen til.

Asdal kirke har omsider fået nyt tag, da det gamle tegltag smuldrede – efter at have holdt i mange år og med partielle udskiftninger af teglsten, skriver Nationalmuseet, at et tegltag af god kvalitet skal kunne holde i mere end 100 år. Indimellem synes Nationalmuseet at befinde sig i en anden virkelig-

hed end den, vi andre oplever ved provstesynene. Nutidens materialer holder generelt ikke fortidens standarder. Menighedsrådet havde ønsket at supplere med undertag men dette kunne ikke godkendes.

I **Horne præstegård** med menighedshus har et engageret Horne-Asdal menighedsråd taget af-fære og lagt mange arbejdstimer i at opfriske de eksisterende lokaler ved egen arbejdskraft.

Asdal kirke

Efterfølgende har provstiudvalget bevilget ekstra ligningsmidler, så overetagen kunne indrettes til ungdomslokaler og der blev bevilget nyt lån, således at et nyt køkken kunne etableres. Desværre søgte sognepræsten nyt embede undervejs, så embedet opslås nu til besættelse.

Horne præstegård med menighedslokaler fremstår nu med nye muligheder for et frodigt sognearbejde.

I **Sørig** har menighedsrådet også taget initiativ til at få skabt egne lokaler i graverhuset.

Der er etableret et nyt maskinhus i stedet men de nye lokaler er i høj grad kommet i stand ved, at menighedsrådet har taget et stort arbejde på sig og har villet denne fremtidige løsning. Sørig er sig meget bevidst, at som et lille sogn skal man være aktiv for at overleve, så der opretholdes et stort aktivitetsniveau og det nye pastoratssamarbejde med Bindslev sogn har også vist sig frugtbart.

I **Tolne-Mosbjerg** er der i forbindelse med den ene gravers dødsfald, etableret et kirkegårdssamarbejde, styret fra Mosbjerg. Altså er graverstilling i Tolne nedlagt og nyordningen er kommet

1. jan. 2012 blev provstikontoret flyttet fra Sindal præstegård til Nørregade 52, ved siden af Sindal sognegård. Her er der plads også til præsterne i pastoratet, Hanne Wilumsen Jørgensen og Susan Bisgaard Storm.

Bindslev kirke

i stand ved, at provstiudvalget har bevilget ekstra midler til forøgelse af maskinpark, så samarbejdet nu kører til alles tilfredshed. I det hele taget er nyordningen et godt eksempel på, at når menighedsråd går sammen i pastoratssamarbejde, bliver det meget lettere at skue ud over sognegrænsen og se samarbejdsmuligheder som oplagte.

I **Tornby-Vidstrup pastorat** har man for længst erhvervet ny præstebolig på Skovfyrvej, idet muligheden for etablering af nyt sognehus alene kan realiseres på det byggefelt, hvor den hidtidige præstegård ligger.

Altså har menighedsrådet taget den gamle præstegård i brug som midlertidig sognegård men selvsagt med den forhåbning, at bygningen kan omdannes til mere tidssvarende lokaler – Tornby er efterhånden et attraktivt udflytningssogn med skøn nærhed til naturen, så der er grund til at styrke det kirkelige arbejde med større og mere komfortable rammer end den gamle konfirmandstue byder.

Også i provstiets største sogn, **Hirtshals**, er der ønsker om mere tidssvarende sognelokaler ved Sognehuset ved Hirtshals kirke. Der foreligger skitser til en udvidelse med 252 kvadratmeter. Herved vil fremkomme et egentligt kirkecenter, idet huset også skal rumme det nyetablerede administrative fælleskab mellem Hirtshals, Tornby-Vidstrup, Horne-Asdal og Tversted-Uggerby.

Provstiudvalget håber at kunne igangsætte både Tornby sognegård samt Hirtshals kirkecenter i det samme budgetår, når der haves overblik over, hvorledes ligningsgrundlaget udvikler sig.

Provstiudvalget har bemærket, at der over en 4 årig periode er forsvundet knap 900 indbyggere fra Hjørring kommune – dvs. omkring 7-800 medlemmer er forsvundet fra Folkekirken, enten ved dødsfald eller ved fraflytning/udmeldelser.

Hjørring kommunes problemer med svigtende befolkningstal og dermed svigtende udlignings-tilskud har alle læst om denne sommer – det kirkelige udskrivningsgrundlag vil alt andet lige også blive påvirket i kommende budgetår, så provstiudvalget udviser forsigtighed, når der skal igangsættes nye anlægsarbejder, for som i den private husholdning skal også stiftsmiddellån tilbagebetales.

PERSONALIA

Sognepræst Kim Birger Nielsen Legarth, Horne-Asdal pastorat, har forladt provstiet pr. 1. juni for at blive sognepræst i Hobro pastorat.

Sognepræst Thomas Reinholdt Rasmussen, Tversted-Uggerby pastorat, forlader provstiet pr. 1. september for at blive sognepræst i Sct. Catharinæ pastorat i Hjørring.

Sognepræst Susan Bisgaard Storm, er ansat i Sindal-Astrup pastorat og fængselspræst på Kragshovede pr. 1. april 2012

Hadsund provsti

Provst Carsten Bøgh Pedersen

PROVSTIPILOTER!

*Vi skal ikke være kirke **for** de unge, men **med** de unge!*

Det er en kendsgerning, at unge opsøger de fællesskaber, hvor de finder ligesindede, og hvor de føler, at her er der noget, der relaterer til deres verden. Det vil vi gerne tage alvorligt i Hadsund Provsti. Derfor har vi med stolthed og gå-på-mod taget imod opfordringen fra biskoppen om at arbejde med tanken om et ”ungdomsmenighedsråd”, som skal få de unge til at fatte mere interesse for kirke og kristendom, og det gør de kun ved at føle medarbejderskab for foretagenet.

Vi har forsøgs-mæssigt valgt at arbejde ud fra tanken om forskellige større events, som en gruppe ”piloter” fra provstiet får ansvaret for at planlægge og udføre med hjælp fra et par eksterne konsulenter, som skal være tovholdere på projektet i samarbejde med provstiets tre sognepræster med særligt ansvar for børne- og ungdomsområdet.

Første store event tog udgangspunkt i Halloween og fik titlen: ”Peters Mareridt” Eventen blev afholdt over tre dage i og omkring Vive kirke. På trods af en for Folkekirken fremmed tradition fra USA lykkedes det at skabe en gennemgående rød tråd fra kristendommen til den verden, som vore unge i dag lever i og forholder sig til. Bag det kommercielle spind af uhygge, gys og gru, som

Halloween repræsenterer, og som mange givetvis forbinder med amerikansk popkultur, når det er værst, ligger der faktisk en fin forbindelse til det kristne budskab. Halloween gør nemlig grin med døden, det faktum vi står allermest magtesløse overfor, og som derfor naturligt også er livets største frygt, og fortæller os dermed, at vi intet har at frygte, for bag ethvert langfredagsmørke, venter der os en påskemorgen.

Til dette første store provstievent var omdrejningspunktet disciplen Peter – et menneske grebet og pint af skyld over sit svigt – jaget på flugt som et vildt dyr af frygt for, hvordan det hele skal ende, hvis Kristus ikke sejrer over døden og det onde. Det mørke eller mareridt, disciplen Peter ender i, blev iscenesat i kirken og derefter udenfor kirken understøttet af sanselige oplevelser ud over det sædvanlige med levende statister og kulisser, som var enhver Hollywood film værdig.

Det har været en grundlæggende vision i arbejdet med dette første provstiprojekt, at autenticitet, fællesskab og nytænkning skulle gå hånd i hånd med formidlingen af det kristne evangelium, og at de unge skulle opleve kirken som et levende og vedkommende sted, de bevidst vælger til blandt alle de andre tilbud, det omgivende samfund byder ind med.

Hadsund provstis "Provstipiloter" samlet i Vive præstegård til møde om det første store projekt "Peters Mareridt".

Fremadrettet er det planen, at der nu dannes et nyt hold af unge provstipiloter – gerne blandet med sidste års provstipiloter, som så kommer med nye ideer til skabelsen af en ny event for og med de unge i Hadsund Provsti.

Tak til alle de frivillige og til alle medarbejdere for opslutning om dette store og modige projekt – tak fordi I var modige og gjorde det hele enkelt at gå til.

Astrup kirke.

Foto: Niels Clemmensen

PORTRÆT AF PIA THØGERSEN

Af sognepræst Jane Jelsbak

De fleste i Astrup og Rostrup ved, hvem Pia Thøgersen er – det fornemmer man tydeligt, når man træder ind i en af de to landsbykirker. Hver søndag skal mange af kirkegængerne lige en tur ned bagerst i kirken for at hilse på organisten, der hjerteligt hilser tilbage og spørger ind til, hvordan det nu går derhjemme, alt imens hun skifter stiletterne ud med et par flade – godt slidte – ”arbejdssko”, der har fulgt hende i jobbet som organist i de seneste 28 år. Først når bedeslagene slår i slag, svinger hun energisk benene om til orglets pedaler og gør klar til at slå de første toner an, som hun har gjort så mange gange før i de forløbne år.

Som organist og korleder har Pia Thøgersen i høj grad været med til at præge og pleje det musikalske miljø i de to landsbysogne. Ikke alene er hun korleder for fem kor, men det er også hende, der arrangerer de mange velbesøgte koncerter, som finder sted i løbet af året i de to kirker. Pia Thøgersen formår gang på gang at fylde kirkerne, når hun har fået en kontrakt i hus med en kunstner. Til den seneste koncert i Astrup med Kurt Ravn og Ulrik-Munk-Andersen gik nogle forgæves, fordi der ikke var plads nok i kirken!

Der er ingen tvivl om, at Astrup og Rostrup har en organist og korleder, som brænder for sin mission, nemlig at lære hele byen at synge.

For nogle år siden var Astrup og Rostrup kendt for at være landsbyerne, hvor stort set alle børn og unge gik til kor. Nu ser det desværre lidt an-

derledes ud på grund af de små børneårgange og den nye skolestruktur. Børnene er blevet mere spredt, de går til forskellige fritidsaktiviteter og har derfor fri på forskellige tidspunkter. Det har gjort det vanskeligt at finde et tidspunkt, hvor tilslutningen er stor nok til at danne børnekor.

Men ved at tænke anderledes og tage utraditionelle metoder i brug, er det alligevel lykkedes Pia Thøgersen at sikre, at alle borgere i Astrup og Rostrup har mulighed for at synge i et kor, der passer til dem.

Hvert sogn har sit eget børnekor, der samles om eftermiddagen. Sognene har et fælles ungdomskor, som mødes en lørdag i hver måned, skiftevis i Astrup og Rostrup. Derudover kan landsbyerne bryste sig med det lokale ungdomspigekor, Coro Angela, hvor tidligere korister, der er flyttet fra sognene for at studere, vender tilbage for at synge til specielle lejligheder i deres gamle sognekirke.

Men mens der skal en del "trylleri" til for at samle børn og unge nok til at oprette et kor, trives voksenkoret i bedste velgående. Går man forbi Astrup konfirmandstuen en tirsdag aften, kan man se, hvordan duggen driver ned af ruderne i den hyggelige bygning, hvor 32 sangglade mennesker i alderen 20 til 70 er samlet for at synge sammen. Stemningen er munter, mens der arbejdes hårdt med salmer og sange, så korene kan blive klar til de forskellige koncerter.

Hvis man spørger Pia Thøgersen hvorfor, man skal gå til kor, kommer svaret prompte: "At synge i kor giver en oplevelse af fællesskab og styrker

Pia Thøgersen

selvværd og identitet. Derudover har undersøgelser vist, at det skærper børns indlæringsevne og sociale kompetencer!"

Jo, man skal stå tidligt op for at følge med organist og korleder Pia Thøgersens hektiske dag, for der er fart over feltet og om lidt skal kagen ud af ovenen, for i formiddag er der foredrag for ældre, og de skal kræses for med hjemmebak og lystig sang fra højskolesangbogen, inden korbørnene melder deres ankomst.

Tanker omkring, hvordan man kan fremme kirkens liv og vækst fylder meget i den afholdte organists liv. Hun sprudler af ideer og tager mange initiativer til nye tiltag. Men hun formår heldigvis også at holde fri, i mange år har hun været stamgæst på Tønderfestivallen for udover kirkemusik elsker hun altså "Fadølsjazz og noget man kan skråle med på!"

PERSONALIA

Sognepræst Mette Tved Hansen overenskomstansat den 15. februar 2012 i Als-Øster Hurup pastorat og Visborg-Skelund pastorat med 50 %. Ordineret den 16. februar i Budolfi af biskop Henning Toft Bro og indsat i embedet den 26. februar af provst Carsten Bøgh Pedersen.

Jammerbugt provsti

Provst Folmer Toftdahl-Olesen

TIDENS GANG

Det er stadig svære tider rent økonomisk set i Jammerbugt provsti – som det også er i mange andre egne af landet – og sine steder kæmpes der også med faldende beboertal og svigtende tilslutning til både gudstjenester og kirkelige arrangementer.

Alligevel er der også solstrålehistorier at fortælle; der er grøde i kirkelivet mange steder, og her skal blot nogle af mange tiltag nævnes: babysalmesang og sogneaftner, ofte på tværs af pastoratsgrænser, spaghetti- og ungdomsgudstjenester og konfirmandarbejde både i konfirmandstuer og i den frie natur, dels som ”almindelige” timer, dels i form af forskellige projekter af mere samlet karakter.

Kirkemusikken skal heller ikke glemmes, hverken de mange koncerter eller det lange seje træk med kirkekor for både små og store – og voksne.

Tillige er sorggrupper en vigtig del af den kirkelige omsorg og også skole-kirkesamarbejdet er godt i gang flere steder.

Ikke alle steder er der lige mange tiltag i gang – det siger sig selv i et så stort og forskelligartet område, som Jammerbugt provsti er, men vi er på vej; der er noget at bygge videre på, og vi ser fortrøstningsfuldt frem imod menighedsrådsvalget og en ny 4-års periode fuld af ”hitte-på-somhed”

og ikke mindst samarbejde, for der er ingen tvivl om, at det stadig er vejen frem for de små og mindre sogne: alle kan ikke have alt – men alle kan have noget og have del i noget andet!

NY SOGNEGÅRD I BROVST

Det har i adskillige år været et stort ønske i Brovst at få en sognegård. Den gamle konfirmandstue i præstegården var efterhånden ikke bare utidssvarende, men også for lille, så der har været flere tilløb til at bygge ny sognegård. Men hver gang er provstiets begrænsede økonomiske muligheder og hensyn til andre projekter, ikke mindst kirke-restaureringer, kommet i vejen.

Derfor var glæden stor, da byggeriet endelig kunne sættes i værk efter konfirmationerne i foråret 2011 – og sidst i januar 2012 var sognegården så klar til indvielsen, som blev foretaget af biskop Henning Toft Bro.

Sognegården rummer konfirmandlokaler, mødelokale for menighedsrådet, kirkekontor og opholdsrum for kirkens ansatte sammen med provstikontor og faciliteter for både provst og provstisekretær.

*Sognegården i Brovst.
Foto: Niels Clemmensen*

PERSONALIA

Provst over Jammerbugt provsti Poul Farsinsen, Tømmerby-Lild pastorat i Thisted provsti er fratrådt med udgangen af januar 2012.

Sognepræst Ejler Winkel, Kollerup-Fjerritslev-Hjortdal er fratrådt med udgangen af februar 2012.

Sognepræst Poul Erik Tranholm-Pedersen, Hune og Jetsmark er fratrådt med udgangen af april 2012.

PROVSTIKONTORET FLYTTET

I forbindelse med Poul Farsinsens afgang som provst er provstikontoret blevet flyttet til Brovst Sognegård. Det sker for at styrke den kirkelige administration og gøre den mere fremtidssikret, så der ikke skal etableres nyt kontor, hver gang der sker et skifte på provstesiden. Efter at have overvejet forskellige placeringer, faldt valget på Brovst, som det bedste kompromis mellem plads, pris og placering i forhold til resten af provstiet.

Her har provstisekretæren sit kontor og provstiet sit arkiv, og her bliver der også arbejdsplads for provsten, når han/hun skal beskæftige sig med provstiets sager...

NY PROVST

Poul Farsinsen stoppede som provst over Jammerbugt provsti (og samtidig som præst i Tømmerby-Lild pastorat i Thisted provsti) med udgangen af januar 2012 – selv om ferieafvikling mm. betød, at stoppet reelt fandt sted til nytår. Poul Farsinsen har været provst siden 1996, først i Hanherred provsti og efter kommunalreformen i det nydannede Jammerbugt provsti, og der skal her lyde en stor tak for engageret virke i de mange år.

I stedet er sognepræst Folmer Toftdahl-Olesen, Torslev-Ø.Svenstrup pastorat udnævnt til provst pr. 1. september 2012. Folmer Toftdahl-Olesen har været sognepræst i Torslev-Ø.Svenstrup siden maj 1985 og har fra 1994 tillige beklædt stillingen som flyverpræst først ved Flyvestation Aalborg og fra 2004 ved Air Transport Wing Aalborg. Efter udnævnelsen til provst stopper arbejdet hos Flyvevåbnet – og stillingen som sognepræst i

Torslev-Ø.Svenstrup reduceres til 50%, idet den nye sognepræst i Hjortdal tillige bliver bistandspræst for provsten

OMSTRUKTURERINGER

Som nævnt ovenfor er der sket nogle omstruktureringer i provstiet: stillingen som sognepræst i Fjerritslev-Kollerup-Hjortdal pastorat er i forbindelse med opslag og genbesættelse ændret til at være en deltidsstilling i pastoratet (50%) samt bistand til den nye provst, ligeledes med en kvote på 50%.

Samtidig er flere menighedsråd og sogne slået sammen:

I Torslev-Ø.Svenstrup pastorat er menighedsrådene lagt sammen til et pastoratsråd i stedet for to separate menighedsråd – antallet af menighedsrådsmedlemmer er fastsat til 8 (4 fra hvert sogn) efter menighedsrådets beslutning.

Det samme er tidligere sket i Lerup-Tranum-Koldmose, og Øland-Langeslund er på vej med en lignende ordning – måske kommer der flere til.

I Fjerritslev går man et skridt videre og sammenlægger ikke bare menighedsråd, men sognene, så Fjerritslev og Kollerup sogne i fremtiden bliver et sogn med et fælles menighedsråd heraf mindst et medlem fra det gamle Kollerup sogn.

Der kan være flere årsager til sådanne sammenlægninger: nogle steder sker det, fordi det kan være vanskeligt at få pladserne i menighedsrådet besat i meget små sogne – men der er også andre

fordele ved sammenlægningerne, enten det så er sogne eller ”kun” menighedsråd:

Det handler i virkeligheden ikke så meget om økonomiske fordele ved stordrift (den har andre steder vist sig at være begrænset, og det vil den helt sikkert også være her) – nej, langt vigtigere er det at kunne forenkle forretningsgange og regnskaber, så der bliver mere tid til at fokusere på menighedsrådenes vigtigste opgave, nemlig at skabe gode muligheder for kirkens liv og vækst; samarbejdet og fællesskabet styrkes, så de fælles opgaver lettere kan løftes.

Også for medarbejderne betyder det ofte en lettelse, at man kun referer til ét menighedsråd med én kontaktperson og én kasserer.

Da menighedsrådene i Jammerbugt provsti samtidig har købt sig ind i en ordning med en fælles personalekonsulent (delt med flere andre provstier), betyder det også her en stor lettelse, at der kun skal forhandles med og refereres til ét menighedsråd, når der skal skabes ensartede og ordnede forhold for medarbejderne.

Det hele er endnu meget nyt de fleste steder, men forventningerne til fremtiden er store, både når det drejer sig om de sammenlagte menighedsråd og sogne, og når det gælder personalekonsulenternes hjælp...!

Hyrdernes besøg i Betlehem. Udsnit af alterbillede i Klim Valgmenighedskirke, 1908. Maleriet er udført af Tony Müller, der var portrætmaler, men som har udført enkelte altertavler i danske kirker. Foto: Niels Clemmensen

PERSONALIA

Sognepræst Folmer Toftdahl-Olesen, Torslev-Ø.Svenstrup pastorat tiltræder som provst over Jammerbugt provsti fra 1. september 2012

Sognepræst Lotte Sandø Hefte tiltrådte 1. september 2012 en stilling som sognepræst for Fjerritslev-Kollerup-Hjortdal pastorat med en kvote på 50% samt som bistandspræst for provsten over Jammerbugt provsti, ligeledes med en kvote på 50% Lotte er 45 år gammel og stammer fra Århus og selv om hun er ny som præst i Danmark, har hun været præst i ti år i Lyksborg i Tyskland, så hun er ikke et helt ubeskrevet blad! Velkommen til Lotte og hendes familie, der omfatter ægtefællen Michael samt en datter på 9 år.

Rebild provsti

Provst Holger Lyngberg

SKIFTEDAG

Til 1. søndag i advent begynder den nye funktionsperiode for menighedsrådene, og til den tid vil der være blevet sagt farvel til mange og budt velkommen til lige så mange. Ja, måske dog knap som mange, idet der er oprettet en del pastoratsråd rundt omkring i Danmark.

Antallet af folkevalgte menighedsrådsmedlemmer falder!

FARVEL OG TAK

Der er al mulig grund til i anledning af denne skiftedag at sige tak til alle dem, som i kortere eller længere tid har lagt et større eller mindre stykke arbejde i menighedsrådene. Uanset længde og uanset størrelse af den indsats fortjener alle en hjertelig tak for indsatsen.

De seneste år har virkelig budt på store udfordringer for landets menighedsråd: Nye overenskomster, nye momsregler og budgetskeam og her senest omkostningsberegninger for taksterne på kirkegårdene.

Mange har forståeligt nok været ved at tabe pusten, og nogen har måske tænkt, at det ikke er "alt hvad der kommer ovenned", der er lige spændende. Jeg ved dog, at man "på bjerget" har erkendt, at det nok var i overkanten af nye tiltag, så det

tegner bestemt til, at vi ikke fremover skal have samme tempo på.

Uden den folkevalgte og frivillige arbejdskraft ville den lokale kirke jo ikke kunne fungere på søndage og hverdage.

Drivkraften har sikkert i meget stort omfang været kærligheden til den lokale kirke i særdeleshed og til folkekirken sådan i al almindelighed.

Vi embedskvinder og – mænd kunne jo ikke stille ret meget op, hvis ikke der var lokale kræfter til at få tingene til at fungere.

I mit hjem lærte jeg den lille finesse, at man altid fulgte gæster til døren og blev stående i døren, indtil de rejsende gæster var ude af syne, som tegn på glæde over besøget

Denne lille finesse vil jeg så overføre som gestus over for alle jer, som går ud af menighedsrådets dør.

GODDAG OG VELKOMMEN

Til alle jer, som tager fat på de mangeartede opgaver som nyvalgte medlemmer i rådene, skal der naturligvis lyde et hjerteligt velkommen, og I skal have ønsket med om god fornøjelse og glæde ved arbejdet.

Som ny i et menighedsråd kan ganske mange ting virke overvældende, ja måske i nogle tilfælde for overvældende og fremmedartede, så man får lyst til "at flygte skrigende bort".

Der har vi, der på en ene eller anden måde færdes hjemmevante i de "kirkelige sale", en særlig opgave at tage de nye ved hånden, så de ikke "bliver borte". Den kunst kan være svær, for det er jo lige så vigtigt, at de nye lige så stille finder deres egne ben at stå på, og at de input, de måtte komme med, ikke affejes som umuligheder eller det, der er værre, nemlig tåbeligheder.

SKAL FOLKEKIRKEN LEDES AF GLADE AMATØRER?

Sådan lød et kampagnespørgsmål op til efterårets valg til menighedsråd som led i Landsforeningen af Menighedsråds information om valget.

Når man læser spørgsmålet "merkt man die Absicht und wird verstimmt" som en talemåde siger, altså man mærker hensigten i spørgsmålet og bliver forstemt i sindet.... glade amatører har virkelig klang af uduelighed.

Hvis jeg skal svare kort på spørgsmålet, vil jeg svare et fuldtonet JA!

Og det vil jeg godt forklare: I ordene "glade amatører" er for mig at se gemt de allervæsentligste drivkræfter for at kunne løfte opgaven som medlem af et menighedsråd: *Lysten og kærligheden.*

Det udelukker naturligvis ikke professionalisme eller godt håndværk, det udelukker heller ikke, at man udviser seriøsitet og ansvarlighed i menig-

hedsrådsarbejdet. Men hvis ikke lysten til arbejdet og kærligheden til folkekirken er til stede, da overlades arbejdet måske til "de kolde hjerner", dem, om hvem Jeppe Aakjær i sangen *Jeg er havren, jeg har bjælder på* kan sige: *Det kan kolde hjerner ej forstå!*

Et blik i sognenes kirkeblade, som der i øvrigt rundt omkring lægges mange kræfter i, fortæller da også gang på gang om et stort engagement og interesse i, hvad sognene har at byde på.

Så mit håb er, at der fortsat vil vimle med glade amatører i folkekirkens dagligdag. Uden dem var vi, der tjener til det daglige brød i samme folkekirke, ilde stedt.

PERSONALIA

Store Brøndum-Siem-Torup og Buderup-Gravlev-Sørup pastorater

Fra den 15. december 2011 er cand. theol. Marie Therese Strand Nielsen ansat som sognepræst i Buderup-Gravlev-Sørup (50 %) og Store Brøndum-Siem-Torup (50 %). Dette er en nyoprettet stilling. Marie Therese Strand Nielsen blev ordineret i Domkirken allerede den 17. november 2011. Den tidlige ordination i forhold til ansættelsestidspunktet skyldes bl.a. hensynet til den travle julemåneds mange gøremål. Marie Therese Strand Nielsen blev indsat i embedet ved gudstjenester den 11. december 2011, dels i Store Brøndum kirke, dels i Støvring kirke.

*Bælum kirke.
Foto: Niels Clemmensen*

PERSONALIA

**Buderup-Gravlev-
Sørup pastorat**

Med udgangen af november måned 2011 fratrådte sognepræst Ellen Margrethe Balle Christensen embedet som sognepræst i de tre pastorater efter 29 års virke for at tiltræde en stilling som sygehuspræst i Aalborg.

Under vakancen blev dels pastor emeritus Jørgen Dolmer, dels pastor Laila Kristine Lynge Øland Olesen, Hobro, konstitueret i stillingen indtil ny sognepræst var fundet.

BEGIVENHEDER I SOGNENE

Når der skal berettes fra årets gang i et provsti, er det ikke stof der mangler, det drejer sig snarere om at udvælge blandt de mange spændende og vedkommende arrangementer i sognene.

På forespørgsel til præsterne om særlige arrangementer fik jeg en del tilbagemeldinger, og her kommer nogle udpluk af dem:

BÆLUM-SOLBJERG SOGNE

Gudstjeneste på en gammel kirketomt i Korup

Sognepræst Inger Margrethe Andersen beretter:

Du skrev for nogen tid siden om evt. arrangements-omtaler til stiftsbogen. Jeg tænkte, om vores gudstjeneste på kirketomten i Korup var noget? Den første lutherske gudstjeneste på stedet – og den første gudstjeneste siden 1300-tallet.

Det lykkedes at gøre ”nabogudstjenesten” og ”sognefrokosten” (det er sådan nogle begreber, vi er ved at kode ind i folk her på stedet) til et projekt for 25

Gudstjeneste i teltet.

mennesker og vi var 100 i øsende regnvejr til gudstjeneste på en mark i Korup og lige så mange til frokosten i Korup forsamlingshus bagefter. Det er da lidt flot! Så synes jeg ikke, det gør så meget, hvis det er lidt tyndt i Solbjerg den næste måneds tid...

SKIBSTED-LYNGBY-TERNDROP SOGNE

Vel er dette ikke Camino de Santiago, men mindre har også ret.

Sognepræst Sara Schouby Petersen beretter:

Pilgrimsvandring i Skibsted-Lyngby-Terndrup Pastorat

Torsdag d. 17. maj – Kristi Himmelfartsdag – afholdt alle tre menighedsråd samt undertegnede i fællesskab en pilgrimsvandring i pastoratet. Vandringen gik rundt til vores tre smukke kirker, og på trods af at vejret var blæsende og halvkoldt, så var der rigtig god opbakning til arrangementet, og folk tog både blæst og byger med højt humør og masser af gåpåmod.

Ved hver kirke var der en kort andagt med refleksion over bl.a. Emmausvandringen og Kristi Himmelfart, så vi havde nogle ord at "gå på". Der var også et musikalsk indslag hvert sted, ved kirkesangere samt organist. Dagen sluttede med sandwich og sodavand i Skibsted kirke, inden kirkebilen kom og hentede de trætte pilgrimme, og kørte dem tilbage til Terndrup.

Det var en god oplevelse, og en anderledes måde at være menighed på. Samtidig var der for mig som præst en vigtig pointe i, at vi kom rundt til pastoratets tre kirker, og oplevede at vi som pastorat hører

sammen, også selvom vi til daglig er tre forskellige sogne med hvert sit kirkeliv.

Jeg tror at andagten kombineret med vandringen gav stof til eftertanke på en anden måde end vi ellers er vant til at opleve det i kirken, måske fordi de forskellige indtryk får ekstra tid til at bundfælde sig, og der i vandringen både er plads til den gode samtale samt at være stille sammen.

Disse to små beretninger fra nogle typiske sogne i et landprovsti fortæller en lille historie om, hvad der kan gøres for at komme sognebeboerne i møde på en god, alternativ og dog seriøs måde.

Arrangementer er vel næppe tænkt som erstatninger for søndagens gudstjeneste eller konkurrenter til dem eller ligefrem fornyelser af søndagsgudstjenesterne. Alligevel kan de måske bryde nogle grænser ned, åbne en vej, som måske af den ene eller anden grund var for ufremkommelig.

PERSONALIA

Den nye sognepræst blev Laila Kristine Lyngø Oland Olesen, og hun tiltrådte stillingen den 15. april 2012, men på grund af konfirmationer m.m. fandt indsættelsen først sted den 20. maj 2012, og dette alene i Støvring kirke.

Til de nye sognepræster i provstiet skal der her lyde et velkommen her og lykke til med de opgaver, som kommer til at ligge hos jer.

Og til Ellen Balle Christensen skal der lyde en stor og varm tak for de mange års trofaste tjeneste i Buderup-Gravlev-Sørup sogne, og lykke til med de nye udfordringer i sygehusets verden.

Pilgrimsvandring i Skibsted-Lyngby-Terndrup pastorat.

Sydthy Provsti

Provst Jens F. Munksgaard

FORANDRING OG/ELLER FORANKRING

Vi lever altid i et spændingsfelt mellem forandring og forankring. Forandringen kommer ofte, uden at vi tænker så meget over det. Dels bliver hvert enkelt menneske ældre, dels forandrer omgivelserne sig. De, som engang begyndte som unge i en forening, et menighedsråd eller en bibelkreds opdager – måske overraskende – at de er blevet 25 år ældre eller meget mere. Og somme tider opdager man, at der ikke længere er det samme antal forretninger og skoler mere, og at ”De gamles Hjem” i sognene er blevet samlet til Ældrecentre med store enheder. Og det gælder ikke kun i landsognene. I bysognene er forretningsstrukturer virkelig ændret. Dagligvarebutikken ligger ikke længere på hvert andet gadehjørne, men er placeret i byernes udkanter eller på centrale steder med store P-pladser omkring. Folk bliver ved med at flytte til byen, som vi har gjort det i 120 år. Befolkningstallet er faldet – også i Sydthy. Nu er der kun godt 14.330 indbyggere i provstiet. Det er ca. 3.000 færre end for 30 år siden.

Men vi har alle kirkerne endnu. Som et udtryk for en holdbar forankring i det, som er grundlaget for det vigtigste i livet: At vi tror på Gud og er medlem af folkekirken. Faktisk er 90,8% af indbyggerne – eller 13.010 mennesker – medlemmer af folkekirken. Det er 10% flere end på landsplan. Vi er altså forankret i noget vigtigt; og det bety-

der, at der stadig er mange, der holder fast ved folkekirken.

DIALOG OM LIV OG VÆKST

Gennem efterår, vinter, forår og sommer har kirkernes ansatte og medlemmer af menighedsrådene haft omfattende drøftelser om kirkens liv og vækst. Med stor nænsomhed har vi drøftet kristentro og menighedsliv. Der er talt meget om, hvor mange gudstjenester, der er brug for i vore 25 kirker. Hvordan kan vi styrke deltagelsen i gudstjenesterne? Skal der holdes fælles gudstjenester for flere sogne f.eks. 2. juledag og til pinse? Hvor skal konfirmandundervisningen foregå, når 7. klasserne flyttes til centrale skoler? Skal vi oplyse bedre om arrangementer på tværs af sognegrænser i håb om, at vi gerne vil flytte lidt på os fra sogn til sogn?

Og med stor iver har vi drøftet forbedringer i driften af ”virksomheden”. Hvordan kan vi lette arbejdet omkring personaleadministration? Hvordan kan vi skabe os bedre overblik over pengene, så vi ikke bruger for mange? Kan vi skaffe kirkegårdene bedre adgang til fælles indkøb og brug af maskiner?

Alle spørgsmålene har været vendt i arbejdsgrupper, som i efteråret afleverer forslag til forandringer og til forankringer. Mange engagerede sig i arbejdet, så at vi kan forandre på omstændighe-

Prædikestol, Gettrup kirke, fra o. år 1600. Evangelisterne i storfelterne er malet af H. Gjørup i 1870. Foto: Niels Clemmensen

der, mens vi forankrer vort forhold til det vigtige: At vi kan holde gudstjeneste med dåb, nadver og konfirmation, samt at vi har gode rammer for viselser og begravelser. Og at vi kan give de ansatte gode arbejdsvilkår.

Arbejdet har bl. a. resulteret i, at flere menighedsråd taler om sammenlægning og samarbejde.

BESØG AF MINISTER

Alt det ville vi gerne fortælle ministeren om. Derfor indbød vi Manu Sareen, som kom på besøg hos menighedsrådsmedlemmer og præster i Sydthy Provsti i april. Han mødte mennesker, som holder af deres sogn og kirke – bl.a. var ministeren på besøg i Ørum sogn hos kirkeværge Vera Møller og hendes mand Jørgen Møller. Det blev til en god samtale om at holde af det sogn og den kirke, som er forankringen netop her. ”Vi holder af vores kirke; derfor ville vi også kæmpe for at beholde en præst her hos os, så vi kan holde gudstjeneste om søndagen og mødes med præsten til hverdag!” Vera Møller gav udtryk for glæde over,

*Kirkeminister Manu Sareen på besøg hos Vera og Jørgen Møller.
Foto: Jens F. Munksgaard.*

at biskoppen ikke tog præsten fra sognet, da den hidtilværende sognepræst stoppede. Der er nu en præst på halv tid i de tre sogne med tilsammen 429 mennesker, hvor de 379 er medlemmer af folkekirken. Biskoppen betaler 25% og de andre 25% er lokalfinancieret.

I Hørsted sogn (med 102 indbyggere og 89 medlemmer af folkekirken) fik Manu Sareen bekræftet en idé om, at små sogne med små opgaver skal have en slags ”fri-sogns-status”, så f.eks. udskiftning af en kirkedør ikke skal involvere alt for mange myndigheder.

Kirkeministeren besøgte desuden Vestervig kirke og Vestervig Kirkemusikskole og havde en drøftelse med flere af provstiets præster. Præsterne drøftede ivrigt forårets varme emne om kirkens forhold til de homoseksuelle og andre emner med Manu Sareen.

Meget forandres, men vi er stadig forankret i folkekirken.

PERSONALIA

Bart Kris Vanden Auweele sluttede som sognepræst i Vestervig-Agger pastorat i Sydthy Provsti 30. september 2011 og blev ansat som overenskomstansat sognepræst på halv tid i Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg pastorat ligeledes i Sydthy Provsti 1. oktober 2011.

Claus Nybo blev efter ordination 16. februar 2012 ansat som sognepræst i Vestervig-Agger pastorat i Sydthy Provsti 1. marts 2012. Claus Nybo er oprindeligt uddannet mag.art. i forhistorisk arkæologi.

*Vestervig kirke.
Foto: Niels Clemmensen*

Thisted provsti

Provst Henning Bjørndal Sørensen

SAMMENLÆGNING AF MENIGHEDSRÅD

Det er kendetegnende for arbejdet i menighedsrådene, at flere og flere opgaver løses i et fællesskab ud over sognegrænserne, ligesom flere og flere af kirkernes funktionærer arbejder i flere kirker og/eller i flere sogne. Desuden drives flere af de små kirkegårde af personale fra andre kirker. Menighedsrådene arbejder også sammen i forbindelse med møder, aktiviteter og arrangementer. I en naturlig forlængelse deraf planlægges der i forbindelse med det kommende menighedsrådsvalg, at flere menighedsråd tager skridtet fuldt ud og slutter sig sammen i et fælles pastoratsråd. Det gælder menighedsrådene i Hunstrup-Østerild-Hjarde-mål, Hillerslev-Kåstrup, Hundborg-Jannerup og Sjørring-Thorsted-Skjoldborg-Kallerup sogne.

STRUKTURÆNDRINGER I THISTED PROVSTI

I 2010 blev den ene sognepræstestilling i Hundborg-Jannerup-Vang-Vorupør pastorat nedlagt, og i forlængelse af sognepræst Peder Sidemann Kristensens afsked fra Sjørring-Thorsted pastorat maj 2011 blev denne stilling nedlagt, og et nyt pastorat blev dannet: Sjørring-Thorsted-Skjoldborg-Kallerup. Sognepræsten i Skjoldborg blev sognepræst for det nye pastorat. Præsteboligen i Sjørring med tilhørende jordtilliggende er nu solgt med henblik på at finansiere og bygge et nyt sognehus med møde- og graverfaciliteter samt præstekontor ved Sjørring kirke.

*Præsteboligen i
Tømmerby.*

*Foto: Henning Bjørndal
Sørensen.*

NYT SOGNEHUS I HUNDBORG

Efter nedlæggelsen af præstestillingen i Hundborg er præsteboligen i Hundborg blevet solgt, ligesom præsteembedets jordtilliggende blev det for et par år siden. Provenuet skal delvist finansiere det nye sognehus, der blev taget i brug søndag d. 11. dec. 2011. Huset rummer foruden en stor lys sal til brug for konfirmander, kirkelige og folkelige møder, faciliteter til kirkegårdens personale, der foruden Hundborg kirkegård også tager sig af kirkegården i Jannerup og med tiden eventuelt andre.

TØMMERBY PRÆSTEBOLIG

I forbindelse med præstekiftet forår 2012 blev Tømmerby præstegård gennemrestaureret. Projektet kostede 2,3 mill. kr., der er blevet finansieret fra provenuet af salg af forpagtergården.

Sognehuset i Hundborg. Foto: Henning Bjørndal Sørensen.

PERSONALIA

Poul Farsinsen, sognepræst i Tømmerby-Lild pastorat og provst for Jammerbugt provsti fratrådte den 31. januar 2012.

Anna Marie Sloth blev ansat som sognepræst i Tømmerby-Lild pastorat d. 1. marts 2012.

NY DØBEFONT TIL LILDSTRAND KIRKE

Lildstrand kirke blev indviet i 1950. Huset er oprindeligt bygget i 1883 som bådehus for fiskerlejets redningsbåd. I 2011 fik kirken en ny døbefont udformet i sten af kunstneren Jørgen Glud, der i forvejen har en skulptur udenfor kirken. Den tidligere døbefont var af træ og efterhånden noget brøstfældig. Den nye font er hugget af en sten, fundet på egnen. Den er formet som stævnens på en af de kystbåde, der i mange år har fisket fra fiskerlejet og hver dag er blevet trukket op på stranden. På den 3. side af fonten, der vender ”ind i” båden, er der hugget et kors. Fonten står på en sokkel, der er lavet af dele af en ilanddrevet kølplanke.

Poul Farsinsen fik sin afsked d. 31 januar 2012 efter at have været sognepræst i Tømmerby-Lild pastorat siden 1976. Poul Farsinsen har desuden været provst for Jammerbugt provsti – tidligere Han Herred provsti – siden 1. nov 1993.

THISTED KIRKE

Kirken har været lukket siden konfirmationerne i april og maj måned og forventes åbnet igen til december i indeværende år. Efter flere års drøftelser og undersøgelser skal kirken i denne periode gennemgå en større indvendig istandsættelse og renovering.

*Døbefonten i Lildstrand kirke.
Foto: Henning Bjørndal Sørensen.*

Det har i flere år været vanskeligt at styre indeklimaet, hvilket har bevirket kalkdrys, revner i murværk, mørknede kalkoverflader i hvælvene samt kuldenedfald ved vinduerne m.m. Der er nu godkendt et projekt, hvorefter der skal foretages følgende arbejder: istandsættelse af vægge og hvælv, etablering af varme i kapel, sideskib og ved orglet. Der ud over skal der ske en ny farvesætning og malerbehandling af det ikke-historiske inventar, nye korstole til kirkens drenge-mandskor, ændring af kirkens belysning. Desuden skal kirkens mange store vinduer forsynes med energiglas.

Det er et længe næret ønske fra menighed, menighedsråd og medarbejdere ved Thisted kirke, der nu er påbegyndt.

Yderligere har Thisted menighedsråd igennem et par år arbejdet med en plan for arealet rundt om kirken, – i særdeleshed den gamle kirkegård syd for kirken. Dette område, der ikke har været brugt som kirkegård i adskillige årtier, er en markant del af byens midte.

Det er et ønske at ændre udseende i nogen grad, således at det dels stadigvæk er den gamle kirkegård ved Thisted kirke men samtidig antager karakter af en kirkegårdspark, der bliver en del af Thisted bymidte. Elmesygen, der i de sidste 5 år har hærget Thy, har gjort et stort indhug i de mange træer rundt om kirken. Dette har bl.a. været en medvirkende anledning til at skulle nytænke arealets udformning. Planerne for Thisted kirkepark er ret langt fremme, men finansieringen mangler.

Jens Kristian Eriksen, formand for Thisted menighedsråd, og Niels Christensen, kirkeværge, i Thisted kirke under restaureringen. Foto: Niels Clemmensen.

PERSONALIA

Leif Normann Hvass, Sennels pastorat, er bevilget afsked d. 31. januar 2013. Leif Hvass har foruden at være sognepræst i Sennels sogn varetaget den kirkelige betjening af Sygehuset Thy-Mors. I forbindelse med ansættelse af en ny præst i Sennels forventes en opnormering af stillingen som sygehuspræst ved sygehuset i Thisted.

Henning Bjørndal Sørensen er bevilget afsked som sognepræst i Nors-Tved pastorat og som provst for Thisted provsti d. 30. september 2012. Henning Bjørndal Sørensen blev sognepræst i Nors 1. september 1998 og provst for Thisted provsti 1. december 2004.

Morsø provsti

Provst Mette Moesgaard Jørgensen

Menighedsrådene, præsterne og de ansatte har haft ekstraordinært travlt dette år i Morsø provsti. Foruden alle de sædvanlige aktiviteter – gudstjenester, foredrag, undervisning, husbesøg, kirkelige handlinger, rengøring, pasning og pleje af kirkebygninger, menighedshus og arealerne omkring, samt alt andet som hører til dagliglivet i et sogn – har alle diskuteret visioner og samarbejde mellem sognene.

PROCES OM VISIONER OG SAMARBEJDE I PROVSTIET

Provstiudvalget igangsatte efteråret 2012 en proces med udgangspunkt i dialog mellem sognene og pastoraterne. Dette skete ud fra et ønske om at fokusere mere på muligheder og udvikling fremfor begrænsninger og afvikling i det kirkelige liv på Mors – og dermed skabe gode vilkår for liv og vækst også i fremtiden. Man ønskede også at indlede processen i samarbejde med de eksisterende menighedsråd fremfor at vente til efter valget november 2012. Dermed kunne man bruge den erfaring de siddende menighedsråd har indsamlet, som udgangspunkt for det fremtidige arbejde.

Der blev nedsat en sparringsgruppe med repræsentanter for menighedsråd, ansatte og provstiudvalg som sammen med to proceskonsulenter fra Landsforeningen af Menighedsråd skulle følge forløbet, samle ideer og forslag til visioner og, efter et stormøde fælles for alle menighedsråd og ansatte i april, være med til at sikre at arbejdet med processen fortsætter.

SYNLIGGØRELSE AF FÆLLESSKAB

Med udgangspunkt i provstiets geografi og økonomi har man på møder i januar og februar talt om det udbredte samarbejde sognene imellem, som allerede eksisterer. Og det var godt at få synliggjort, at sognene faktisk allerede samarbejder på mange punkter, f.eks. vedr. kirkeblade, kirkehøjskole, fælles udflugter og ansættelse af medarbejdere.

Moderækken viste, at der også var mange ønsker om at fortsætte og udbygge samarbejdet i fremtiden. På stormødet i april blev ikke færre end 65 ideer præsenteret – i tre hovedemner: Kirkens liv og vækst, daglig drift, struktur og visioner. Heldigvis viste aftenen også, at mange gerne ville deltage i det videre arbejde. I samarbejde med sparingsgruppen blev der etableret 6 arbejdsgrupper med hvert sit tema, der spænder fra fælles indkøb, annonceringer, ansættelse og lign. til dialog om kirkens fremtid, færre/andre gudstjenester og menighedsrådets arbejde.

Der arbejdes videre frem til menighedsrådsvalget, og først i det nye år planlægges et nyt stormøde for at kunne introducere visionerne og processen for de nye menighedsråd. Provstiudvalget håber, at den gode proces vil fortsætte og at kontinuiteten sikres ved at flere ansatte og menighedsrådsmedlemmer fortsat er en del af arbejdsgrupperne.

Idekataloget kan læses her <http://morsoeprovsti.dk/dialogogsamarbejde1.html>

PILGRIMSVANDRING PÅ MORS

I uge 20 blev der afholdt pilgrimsvandring på Mors. På initiativ af sognepræst Benedicte Tønsberg og naturvejleder Lene Storm deltog omkring 100 folkekirkemedlemmer, søgende og ateister i den ca. 154 km lange tur rundt om Mors. Man kunne deltage hele ugen eller enkelte dage alt efter, hvad man ønskede eller formåede. Pilgrimsvandringen blev indstillet til Kristeligt Dagblads initiativpris af en af deltagerne, Helene Kirk Scouboe, som bl.a. skrev: ”Hver morgen samledes man til morgensang og modtog praktiske informationer og dagens pilgrimsord. I løbet af ugen besøgte 13 af øens i alt 34 kirker i forbindelse med hvil, andagt, gudstjeneste eller opførelse af mysteriespil. I det fri kunne pilgrimmene f.eks. deltage i ”bodyprayer”. Også Dueholm Museum, Skarregård, Molermuseet og Morsø Bibliotek i Det gamle Jernstøberi besøgte og flere af øens kendte navne bidrog: Per Noe med fortællinger om valfartskirken og helligkilden i Dragstrup og om Johannitterklostret Dueholm, Henrik Madsen med fortælling om moleret og Knud Sørensen med fortælling om Aksel Sandemose, lige som der var tilbud om foredrag om Caminoen og en fortælling af lokale sagn.

MYSTERIESPIL OG FOREDRAG

Den 7 dage lange pilgrimsvandring øen rundt var kombineret med opførelsen af pilgrimsforestillingen ”På vej”, et mysteriespil, som dramatiker og forfatter Brita Haugen stod bag med inspiration i teologen Eivind Skeies skrift ”Jesu 7 fødsler”. Teatermusiker, violinist m.m. Christian Risgaard havde komponeret musikken,. De optrædende i kirkespillet var gymnasieelever fra Morsø Gymnasiums musik- og teaterlinje, minikonfirmander

fra Karby, voksne fra Mors og halvprofessionelle dansere med tilknytning til Brita Haugen og Vestjyllands Højskole, hvor også en uges fælles indstudering af stykket har fundet sted for skuespillere og musikere. Initiativet blev støttet økonomisk af Aalborg Stiftsråd, Morsø kommune, LAG, Menighedsrådet i Nykøbing Mors, Stiftsudvalget for Folkekirke og Religionsmøde i Aalborg Stift, Lions Club, Morsø og foreningen Kulturhus Sydvestmors.

FORMÅLET MED PILGRIMSVANDRINGEN PÅ MORS

Via en vandring i 7 dage at bygge bro og oprette nye fællesskaber mellem folk, at nedbryde fordomme, at åbne kirker i stedet for at lukke dem. At tilvejebringe et fælles tilbud på Mors, som forer kultur, natur og kirke. At inddrage frivillige.

*Pilgrimsvandring en forårsdag.
Foto: Benedicte Tønsberg.*

At opdage nye sider af kirken, troen, af natur og kultur på Mors – at være kirke og tro i bevægelse. Og endelig – at erfare, at man ikke behøver at rejse til Spanien for at finde det, som Caminoen kan tilbyde – dette ”at bryde op og bære dét med sig i sind og tanke, som er det ene fornødne, for derefter at vende fornyet hjem”. (Elizabeth Knox-Seith)”

Pilgrimsturen var så stor en succes, at man planlægger en gentagelse næste år.

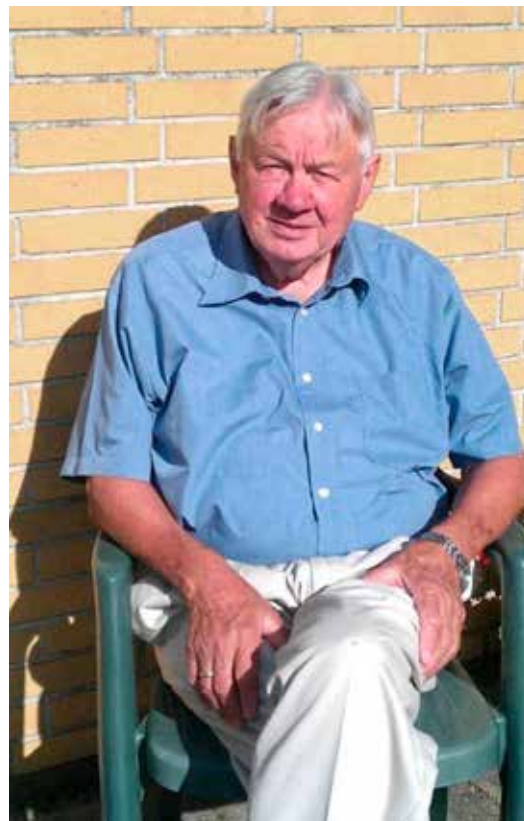
”MAN SKAL ALTID HAVE ET INCITAMENT”

Ordene faldt i en samtale med Jørgen Christensen, et af de mange mennesker, der gennem en årække har været aktiv i frivilligt, kirkeligt arbejde – også i Morsø provsti.

Ordene om at have et incitament, hørte Jørgen i en tale for mange år siden, og de fængede i en grad, så han siden har været bevidst om, at hans liv altid skulle have et incitament – en tilskyndelse. Den tilskyndelse har gennem alle årene været udgangspunktet for et engagement i frivilligt, kirkeligt arbejde – de første år indenfor børnearbejdet, som spejder og leder, siden som forstander på Blidstrup Efterskole, som medlem af KFUM og KFUKs Fællesbestyrelse, som frivillig sekretær for Sudan Missionen, engageret i Sat 7 arbejdet, Ys Men, medlem af div. udvalg (bl.a. vedr. Kirkens Korshær og Nikolaj Tjenesten), og siden 2000 som formand – og nu næstformand – i Nykøbing Mors Menighedsråd. Formidling af evangeliet om Jesus som Kristus, Guds søn og Frelser, er incitamentet til de mange års arbejde. Evangeliet som livgivende og forpligtende for fællesskabet.

Jørgen Christensen.

Da Jørgen kom til Mors i 1958 var det for at blive lærer på Nykøbing Folke- og Realskole. Her blev han en del af en lærerflokk, der stadig holder sammen – hjulpet af et årelangt fællesskab i KFUM spejder bevægelsen og blandt Ys Men. I 1960 blev Jørgen gift med Grethe og siden har de kørt parløb. Også i årene 1979 – 1995, hvor de var forstanderpar på Blidstrup Efterskole og sammen med medarbejderstaben satte sit præg på hundreder af unge.

KIRKENS UDFORDRINGER

Som forstander på Blidstrup Efterskole og siden som formand i Nykøbing Mors menighedsråd har Jørgen sammen med rådets øvrige medlemmer været med til at formidle kontakten mellem menighedsråd og sognets/provstiets kirkelige foreninger.

Jørgen fortæller, at han i årene på Mors har iagttaget den samme udvikling som i den øvrige del af landet; det bliver mere og mere svært at engagere folk i det frivillige arbejde – især er det vanskeligt at skaffe frivillige til en langvarig indsats. Derfor har kirken og sognets rolle også forandret sig i forhold til børne- og ungdomsarbejdet; kirken og sognet fungerer nu ofte som en paraply for arbejdet. Der ansættes sognemedhjælpere rundt omkring til at lave børnearbejde, og til at være medlemmel mellem organisationer og menighedsråd.

Netop kontakten mellem kirken og dens mange medlemmer – især dem, der ikke slider kirkebænkene – optager Jørgen i dag. Evangeliet skal formidles i en verden, der er i forandring. Derfor kan man være sikker på, at Jørgen flittigt orienterer sig i aviser og litteraturen som inspiration til foredragsaftener, temaer til Kirkefestival, Kirkehøjskolen eller til samtaler med præst og menighed, når der holdes "samtaleaftener" i Kirkecentret over temaer som skriftsyn, gudstjenestens led og menighedsrådets arbejde.

For spørgsmålene: "Hvordan når vi dem, for hvem kirken er (lidt) fremmed?" Og "hvem skal tage over efter os?" er i dag incitamentet for Jørgen Christensens engagement. Et engagement, som både sogn og provsti nyder godt af.

PERSONALIA

Jette Paarup er den 31. juni 2012 efter ansøgning fratrådt som sognepræst i Ø. Assels, V. Assels og Blidstrup pastorat

Efter landemodegudstjenesten 2011 og provstekrering, blev Mette Moesgaard Jørgensen (tv) fotograferet sammen med sin familie foran Skalborg kirke.

